

SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE,
P.M.E., CLASSES MOYENNES ET ENERGIE

[C – 2023/46682]

19 OCTOBER 2023. — Arrêté royal relatif à l'exécution de la seconde phase de la réforme de la profession de mandataire en brevets

RAPPORT AU ROI

Sire,

Le présent projet d'arrêté royal vise à mettre en vigueur la seconde phase de la réforme de la profession de mandataire en brevets. En ce sens, il prévoit :

- l'entrée en vigueur des dispositions restantes de la loi du 8 juillet 2018 portant des dispositions en vue de la protection du titre de mandataire en brevets ;

- l'entrée en vigueur des dispositions restantes l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets ;

- l'entrée en vigueur d'une série de dispositions de la loi du 25 septembre 2022 portant insertion dans le livre XI du Code de droit économique et dans le Code judiciaire de diverses dispositions en matière de propriété intellectuelle (ci-après « loi du 25 septembre 2022 »), dans la mesure où ces dispositions sont liées à la réforme de la profession de mandataire en brevets ;

- la mise en œuvre des dispositions de la loi du 25 septembre 2022, dans la mesure où ces dispositions sont liées à la réforme de la profession de mandataire en brevets ;

- une série de modifications de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets, qui concernent le registre des mandataires agréés, les modalités relatives à l'obligation d'assurance, et les mesures transitoires relatives à l'enregistrement des livres prestataires de services.

CHAPITRE 1er. — *Modifications à l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets*

Articles 2 à 5

Les articles 2 à 5 du projet d'arrêté royal apportent des modifications aux dispositions existantes relatives à la tenue du registre des mandataires agréés. Premièrement, la liste des mentions qui doivent figurer au registre est complétée au regard de l'évolution du registre dans le cadre de son informatisation. Deuxièmement, à la lumière de la législation relative à la protection des données à caractère personnel, une distinction plus claire est faite entre les données susceptibles d'être consultées et celles qui ne le sont pas. Troisièmement, une flexibilité accrue est prévue dans la manière dont l'Office de la Propriété intellectuelle et l'Institut des mandataires en brevets peuvent échanger des données du registre dans le cadre de l'établissement du tableau des membres de l'Institut.

Article 6

L'article 6 du projet d'arrêté royal vise à abroger l'article 39 de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets, qui concerne le traitement des données à caractère personnel par l'Institut des mandataires en brevets. Les dispositions de cet article sont en effet insérées à l'article XI.75/4 du Code de droit économique par l'article 13 de la loi du 25 septembre 2022.

Article 7

L'article 7 du projet d'arrêté royal vise à déterminer deux sources de recettes supplémentaires pour l'Institut des mandataires en brevets. Premièrement, il s'agit des contributions des membres de l'Institut aux coûts de souscription d'un contrat d'assurance collectif par l'Institut ou pour la souscription d'un contrat d'assurance individuel par l'Institut à l'égard du membre faisant défaut à l'obligation d'assurance. Pour davantage d'explications à propos de la souscription des contrats d'assurance par l'Institut, il est renvoyé au développement de l'article 10 du projet. Deuxièmement, il s'agit des contributions des membres de l'Institut et des tiers dans le cadre de certaines activités de l'Institut. Dans ce contexte, il convient de noter que, s'il souhaite rester exonéré de son obligation de T.V.A. au sens de l'article 6 du Code de la T.V.A., l'Institut devra toujours tenir compte des limitations prévues par la législation applicable en matière de T.V.A. lorsqu'il demandera de telles contributions.

Article 8

L'article 8 du projet d'arrêté royal vise à intégrer à l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets les dispositions relatives à l'établissement des comptes de l'Institut des

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE,
K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE

[C – 2023/46682]

19 OKTOBER 2023. — Koninklijk besluit betreffende de uitvoering van de tweede fase van de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Dit ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om de tweede fase van de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde te laten in werking treden. In die zin voorziet het:

- de inwerkingtreding van de resterende bepalingen van de wet van 8 juli 2018 houdende bepalingen ter bescherming van de titel van octrooigemachtigde;

- de inwerkingtreding van de resterende bepalingen van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien;

- de inwerkingtreding van een aantal bepalingen van de wet van 25 september 2022 houdende invoeging in boek XI van het Wetboek van economisch recht en in het Gerechtelijk Wetboek van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom (hierna "wet van 25 september 2022"), voor zover deze bepalingen gelinkt zijn aan de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde;

- de uitvoering van de bepalingen van de wet van 25 september 2022, voor zover deze bepalingen gelinkt zijn aan de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde;

- een aantal wijzigingen van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien, met betrekking tot het register van erkende gemachtigden, de nadere regels betreffende de verzekeringsplicht, en overgangsmaatregelen betreffende de registratie van vrije dienstverrichters.

HOOFDSTUK 1. — *Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien*

Artikelen 2 tot 5

De artikelen 2 tot 5 van het ontwerp van koninklijk besluit brengen wijzigingen aan, aan de bestaande bepalingen betreffende het bijhouden van het register van erkende gemachtigden. Ten eerste wordt de lijst met vermeldingen die in het register worden opgenomen vervolledigd, in lijn met de evoluties van het register in het kader van zijn informatisering. Ten tweede wordt, in het licht van de wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens, een duidelijker onderscheid gemaakt tussen de gegevens die vatbaar zijn voor inzage en de gegevens die dit niet zijn. Ten derde wordt meer flexibiliteit voorzien in de wijze waarop de Dienst voor de Intellectuele Eigendom en het Instituut voor Octrooigemachtigden registergegevens kunnen uitwisselen in het kader van het opstellen van de ledenlijst van het Instituut.

Artikel 6

Artikel 6 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om artikel 39 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien, dat betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens door het Instituut voor Octrooigemachtigden, op te heffen. De bepalingen van het artikel worden immers ingevoegd in artikel XI.75/4 van het Wetboek van economisch recht, bij artikel 13 van de wet van 25 september 2022.

Artikel 7

Artikel 7 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om twee bijkomende bronnen van inkomsten voor het Instituut voor Octrooigemachtigden te bepalen. Ten eerste gaat het om de bijdragen van leden van het Instituut in de kosten voor het onderschrijven van een collectieve verzekeringsovereenkomst door het Instituut of voor het onderschrijven van een individuele verzekeringsovereenkomst door het Instituut ten aanzien van het lid dat in gebreke is met zijn verzekeringsplicht. Voor verdere toelichting omtrent het onderschrijven van verzekeringsovereenkomsten door het Instituut wordt verwezen naar de uiteenzetting bij artikel 10 van het ontwerp. Ten tweede gaat het om bijdragen van leden van het Instituut en van derden in het kader van bepaalde activiteiten van het Instituut. In deze context moet worden opgemerkt dat, wil het Instituut vrijgesteld blijven van zijn btw-verplichting in de zin van artikel 6 van het btw-Wetboek, het bij het vragen van zulke bijdragen rekening zal moeten houden met de beperkingen die de btw-wetgeving terzake voorziet.

Artikel 8

Artikel 8 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om de bepalingen inzake de opmaak van de rekeningen van het Instituut voor Octrooigemachtigden, die zich nu in de artikelen 33 en 34 van het

mandataires en brevets qui se trouvent actuellement aux articles 33 et 34 du règlement d'ordre intérieur. L'article 16 de la loi du 25 septembre 2022 insère en effet l'article XI.75/9/1 du Code de droit économique, qui prévoit que le Roi détermine le modèle d'établissement des comptes de l'Institut.

Articles 9 et 10

Les articles 9 et 10 du projet d'arrêté royal insèrent la possibilité pour l'Institut des mandataires en brevets de souscrire un contrat d'assurance collectif au profit de tous les mandataires en brevets agréés. En outre, il donne à l'Institut la possibilité de souscrire un contrat d'assurance au profit des membres de l'Institut (mandataire en brevets agréés ou libres prestataires de services) qui sont en défaut d'obligation d'assurance. Les coûts de souscription à ces contrats d'assurance sont répercutés sur les membres concernés. La disposition en projet se base sur des dispositions d'application similaires au sein d'autres professions réglementées telles que, entre autres, les agents immobiliers, les experts-comptables et les conseillers fiscaux.

Article 11

L'article 11 du projet d'arrêté royal vise à modifier les conditions auxquelles doit répondre l'assurance responsabilité professionnelle des mandataires en brevets, sur deux points. D'une part, il introduit la possibilité d'un plafond annuel de 3 millions d'euros pour l'ensemble des sinistres que l'assurance doit couvrir. Cela permet aux assureurs d'évaluer les risques maximaux auxquels ils sont exposés et augmente la probabilité que des produits d'assurance conformes à la réglementation soient disponibles sur le marché. Deuxièmement, l'exonération maximale par sinistre est doublée, passant de 2.500 euros à 5.000 euros, ce qui devrait à nouveau augmenter les chances de trouver des produits d'assurance conformes.

Article 12

L'article 12 du projet d'arrêté royal vise à ramener de cinq à trois ans la durée minimale de la période de garantie postérieure prévue par le contrat d'assurance. De cette manière, le délai exigé pour les contrats d'assurance dans le cadre de la profession de mandataire en brevets est aligné sur ceux relatifs aux autres professions réglementées et sur ce qui est prévu de manière plus générale à l'article 142 de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances.

Article 13

Dans le cadre des travaux préparatoires de l'Institut des mandataires en brevets pour la mise en œuvre de l'obligation d'assurance pour les membres de l'Institut instaurée par l'entrée en vigueur de la seconde phase de la réforme de la profession, de nouvelles concertations et analyses ont mis en évidence l'impossibilité de maintenir l'exception prévue par rapport aux obligations de notification de l'obligation d'assurance pour certains employés. En effet, il n'y a pas que le membre de l'Institut qui exerce la profession de mandataire en brevets en tant qu'indépendant qui peut être responsable de son exercice sur le plan civil. Il en va de même pour le membre de l'Institut qui exerce la profession en tant qu'employé, dont la responsabilité peut être engagée tant vis-à-vis de son employeur que vis-à-vis de tiers. Dans ce cas, le membre et son employeur doivent veiller à ce que la responsabilité civile du membre soit couverte. L'article 13 du projet vise donc à supprimer cette exception.

Article 14

L'article 14 du projet d'arrêté royal vise à simplifier les mesures transitoires de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets pour l'enregistrement des livres prestataires de services. En principe, les livres prestataires de services qui sont déjà enregistrés auprès de l'Office de la Propriété intellectuelle conservent l'avantage de leur enregistrement. Seuls les livres prestataires de services déjà enregistrés pour lesquels la nouvelle législation de la loi du 8 juillet 2018 précitée prévoit des exigences plus strictes que celles auxquelles ils devaient satisfaire au moment de leur enregistrement, ou les livres prestataires de services dont la situation a changé et pour lesquels ce changement est soumis à l'obligation de notification en vertu de la nouvelle législation de la loi du 8 juillet 2018, sont tenus de prendre des mesures en matière d'enregistrement auprès de l'Office. L'article 14 du projet remplace donc l'article 57 de l'arrêté royal du 30 septembre 2020, qui n'aura jamais pris effet.

huishoudelijk reglement bevinden, te integreren in het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien. Bij artikel 16 van de wet van 25 september 2022 wordt immers artikel XI.75/9/1 van het Wetboek van economisch recht ingevoegd, dat voorziet dat de Koning het model voor opmaak van de rekeningen van het Instituut bepaalt.

Artikelen 9 en 10

De artikelen 9 en 10 van het ontwerp van koninklijk besluit voegen een mogelijkheid in voor het Instituut voor Octrooigemachtigden om een collectieve verzekeringsovereenkomst te onderschrijven ten behoeve van alle erkende octrooigemachtigden. Daarnaast geeft het de mogelijkheid aan het Instituut om een verzekeringsovereenkomst te onderschrijven ten behoeve van die leden van het Instituut (erkende octrooigemachtigden of vrije dienstverrichters) die in gebreke zijn met hun verzekeringplicht. De kosten voor het onderschrijven van de verzekeringsovereenkomsten worden aan de betrokken leden doorgerekend. De ontworpen bepaling is gebaseerd op gelijkaardige bepalingen van toepassing bij andere gereguleerde beroepen, zoals onder meer de vastgoedmakelaars en de accountants en belastingadviseurs.

Artikel 11

Artikel 11 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om de voorwaarden waaraan de verzekering voor beroepsaansprakelijkheid voor octrooigemachtigden moet voldoen, te wijzigen op twee vlakken. Ten eerste wordt de mogelijkheid tot een jaarlijks plafond van 3 miljoen euro ingevoerd voor alle schadegevallen samen die de verzekering moet dekken. Dit stelt verzekeraars in staat de maximale risico's waaraan zij worden blootgesteld in te schatten en verhoogt de kans op de beschikbaarheid van verzekeringsproducten op de markt die conform de reglementering zijn. Ten tweede wordt de maximale vrijstelling per schadegeval verdubbeld van 2.500 euro naar 5.000 euro wat opnieuw de kansen moet verhogen op de beschikbaarheid van conforme verzekeringsproducten.

Artikel 12

Artikel 12 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om de minimale duur van de termijn van nadekking die de verzekeringsovereenkomst moet bieden, te verlagen van vijf naar drie jaar. Op die manier wordt de vereiste termijn voor verzekeringsovereenkomsten in het kader van het beroep van octrooigemachtigde in lijn gebracht met wat gangbaar is voor andere gereguleerde beroepen en met wat meer algemeen wordt voorzien in artikel 142 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

Artikel 13

In het kader van de voorbereidende werkzaamheden van het Instituut voor Octrooigemachtigden voor de uitvoering van de verzekeringplicht voor de leden van het Instituut die wordt ingevoerd met de inwerkingtreding van de tweede fase van de hervorming van het beroep, wees nieuw overleg en studie uit dat de uitzondering in de meldingsplichten van de verzekeringplicht voorzien voor bepaalde werknemers, niet kan behouden worden. Immers, niet alleen het lid van het Instituut dat het beroep van octrooigemachtigde als zelfstandige uitoefent, kan burgerlijk aansprakelijk zijn voor diens uitoefening. Hetzelfde geldt voor het lid van het Instituut dat het beroep als werknemer uitoefent, waarbij aansprakelijkheid kan ontstaan zowel ten aanzien van zijn werkgever als ten aanzien van derden. Het lid en zijn werkgever moeten er in dat geval over waken dat de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid van het lid is gedekt. Artikel 13 van het ontwerp heeft dan ook tot doel om deze uitzondering te schrappen.

Artikel 14

Artikel 14 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om de overgangsmaatregelen van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien voor de registratie van vrije dienstverrichters te vereenvoudigen. In beginsel behouden de vrije dienstverrichters die reeds bij de Dienst voor de Intellectuele Eigendom zijn geregistreerd, het voordeel van hun registratie. Enkel de reeds geregistreerde vrije dienstverrichters voor wie de nieuwe wetgeving van de voornoemde wet van 8 juli 2018 strengere eisen voorziet dan degene waaraan ze dienden te voldoen bij hun registratie, of voor wie er wijzigingen zijn gebeurd in diens situatie die onder de nieuwe wetgeving van de wet van 8 juli 2018 meldingsplichtig zijn, zijn ertoe gehouden maatregelen te nemen inzake hun registratie bij de Dienst. Artikel 14 van het ontwerp vervangt aldus artikel 57 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 dat nooit uitwerking zal gehad hebben.

Article 15

L'article 15 du projet d'arrêté royal vise à prévoir une mesure transitoire concernant la fourniture à l'Institut des mandataires en brevets de l'attestation d'assurance par les membres qui, à la date d'entrée en vigueur des règles relatives à l'obligation d'assurance, sont déjà membres de l'Institut. Bien entendu, cette mesure transitoire ne s'applique pas aux membres dont la responsabilité civile est couverte par une assurance souscrite par l'Institut.

CHAPITRE 2. — *Modifications à l'arrêté royal du 30 septembre 2020 établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets*

Article 16

L'article 16 du projet d'arrêté royal vise à reprendre une disposition qui était initialement prévue dans un projet d'arrêté royal établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets. À la suite de l'avis 67.680/1/V du Conseil d'État sur ce projet, cette disposition a été supprimée du projet d'arrêté royal. L'article 15 de la loi du 25 septembre 2022 a renforcé la base juridique pour une telle disposition, donnant la possibilité d'insérer celle-ci finalement dans l'arrêté royal susmentionné.

Article 17

L'article 17 concerne une adaptation purement légistique.

Article 18

L'article 18 du projet d'arrêté royal vise à harmoniser l'ordre de convocation des membres suppléants au sein de la commission de discipline et la logique du système d'élection pour les fonctions au sein de l'Institut, tel qu'il est prévu dans le règlement d'ordre intérieur. En ce sens, il est plus logique que les suppléants soient convoqués dans l'ordre de leur élection plutôt que dans l'ordre du nombre de voix obtenues. En effet, les suppléants qui sont élus les derniers reçoivent plus facilement un plus grand nombre de voix vu que, dans les derniers tours de scrutin, il y a des candidats qui n'apparaissent plus parce qu'ils ont déjà été élus ou parce que, dans cette phase de la procédure d'élection, ils ne répondent plus aux exigences linguistiques pour la composition de la commission de discipline.

Article 19

L'article 19 du projet d'arrêté royal reprend une disposition qui était initialement prévue dans un projet d'arrêté royal établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets. À la suite de l'avis 67.680/1/V du Conseil d'État sur ce projet, cette disposition a été supprimée du projet. L'article 15 de la loi du 25 septembre 2022 a renforcé la base juridique pour une telle disposition, donnant la possibilité d'insérer celle-ci finalement dans l'arrêté royal susmentionné.

Article 20

L'article 20 du projet d'arrêté royal reprend une disposition qui était initialement prévue dans un projet d'arrêté royal établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets. À la suite de l'avis 67.680/1/V du Conseil d'État sur ce projet, cette disposition a été supprimée du projet. L'article 15 de la loi du 25 septembre 2022 a renforcé la base juridique pour une telle disposition, donnant la possibilité d'insérer celle-ci finalement dans l'arrêté royal susmentionné.

Article 21

L'article 21 du projet d'arrêté royal reprend une disposition qui était initialement prévue dans un projet d'arrêté royal établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets. À la suite de l'avis 67.680/1/V du Conseil d'État sur ce projet, cette disposition a été supprimée du projet. L'article 15 de la loi du 25 septembre 2022 a renforcé la base juridique pour une telle disposition, donnant la possibilité d'insérer celle-ci finalement dans l'arrêté royal susmentionné.

CHAPITRE 3. — *Dispositions finales*

Article 22

L'article 22 du projet d'arrêté royal vise, tout d'abord, à faire entrer en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'un délai de dix jours à compter de la publication de l'arrêté royal les aspects suivants de la seconde phase de la réforme de la profession de mandataire en brevets :

- la suppression de l'autofinancement de l'Institut des mandataires en brevets ;

Artikel 15

Artikel 15 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel een overgangsmaatregel te voorzien betreffende het bezorgen van het verzekeringsattest aan het Instituut voor Octrooigemachtigden door leden die op de datum van inwerkingtreding van de regels betreffende de verzekeringsplicht reeds lid zijn van het Instituut. Deze overgangsmaatregel geldt uiteraard niet voor de leden van wie de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid is gedekt door een verzekering onderschreven door het Instituut.

HOOFDSTUK 2. — *Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 30 september 2020 houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden*

Artikel 16

Artikel 16 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel een bepaling te hernemen die oorspronkelijk was voorzien in een ontwerp van koninklijk besluit houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden. In navolging van advies 67.680/1/V van de Raad van State op dat ontwerp, werd de bepaling uit het ontwerp van koninklijk besluit geschrapt. Bij artikel 15 van de wet van 25 september 2022 werd de rechtsgrond voor zulke bepaling versterkt, waardoor deze alsnog kan worden ingevoegd in het voormelde koninklijk besluit.

Artikel 17

Artikel 17 betreft een zuiver wetgevingstechnische aanpassing.

Artikel 18

Artikel 18 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om de volgorde van oproeping van plaatsvervangende leden in de tuchtcommissie in lijn te brengen met de logica van het verkiezingssysteem voor de functies binnen het Instituut, zoals het is voorzien in het huishoudelijk reglement. Het is in die zin logischer dat plaatsvervangers worden opgeroepen in volgorde van hun verkiezing dan in volgorde van het aantal verkregen stemmen. Plaatsvervangers die laatst worden verkozen krijgen immers gemakkelijker een groter aantal stemmen, aangezien in latere stemrondes kandidaten wegvallen omdat zij reeds verkozen zijn of omdat zij in die fase van de verkiezingsprocedure niet langer voldoen aan de taalvereisten voor de samenstelling van de tuchtcommissie.

Artikel 19

Artikel 19 van het ontwerp van koninklijk besluit herneemt een bepaling die oorspronkelijk was voorzien in een ontwerp van koninklijk besluit houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden. In navolging van advies 67.680/1/V van de Raad van State op dat ontwerp, werd de bepaling uit het ontwerp geschrapt. Bij artikel 15 van de wet van 25 september 2022 werd de rechtsgrond voor zulke bepaling versterkt, waardoor deze alsnog kan worden ingevoegd in het voormelde koninklijk besluit.

Artikel 20

Artikel 20 van het ontwerp van koninklijk besluit herneemt een bepaling die oorspronkelijk was voorzien in een ontwerp van koninklijk besluit houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden. In navolging van advies 67.680/1/V van de Raad van State op dat ontwerp, werd de bepaling uit het ontwerp geschrapt. Bij artikel 15 van de wet van 25 september 2022 werd de rechtsgrond voor zulke bepaling versterkt, waardoor deze alsnog kan worden ingevoegd in het voormelde koninklijk besluit.

Artikel 21

Artikel 21 van het ontwerp van koninklijk besluit herneemt een bepaling die oorspronkelijk was voorzien in een ontwerp van koninklijk besluit houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden. In navolging van advies 67.680/1/V van de Raad van State op dat ontwerp, werd de bepaling uit het ontwerp geschrapt. Bij artikel 15 van de wet van 25 september 2022 werd de rechtsgrond voor zulke bepaling versterkt, waardoor deze alsnog kan worden ingevoegd in het voormelde koninklijk besluit.

HOOFDSTUK 3. — *Slotbepalingen*

Artikel 22

Artikel 22 van het ontwerp van koninklijk besluit heeft enerzijds tot doel om op de eerste dag van de eerstvolgende maand na een termijn van tien dagen vanaf de bekendmaking van het koninklijk besluit, de volgende aspecten van de tweede fase van de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde te laten in werking treden :

- de afschaffing van de autofinanciering van het Instituut voor Octrooigemachtigden;

- les dispositions relatives au patrimoine et aux sources de recettes de l'Institut et le contrôle budgétaire par le commissaire du gouvernement ;

- les dispositions relatives à la protection des données à caractère personnel par l'Institut ;

- les nouvelles dispositions relatives aux mentions et à la tenue du registre des mandataires agréés ;

- l'abrogation de l'ancien arrêté royal du 24 octobre 1988 relatif à la composition et au fonctionnement de la Commission d'agrément des mandataires en matière de brevets d'invention et à l'inscription et la radiation du registre des mandataires agréés en matière de brevets d'invention ;

- l'introduction d'une série de dispositions dans le règlement de discipline qui étaient déjà prévues dans l'un des projets d'arrêté royal du 30 septembre 2020 établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets.

Ce même article vise, ensuite, à faire entrer en vigueur, le premier jour du quatrième mois suivant l'expiration d'un délai de dix jours à compter de la publication de l'arrêté royal, les aspects suivants de la deuxième phase de la réforme de la profession de mandataire en brevets :

- la réforme de l'accès à la profession de mandataire en brevets en Belgique pour les libres prestataires de services ;

- l'obligation d'assurance pour les membres de l'Institut, ainsi que la protection du titre professionnel de mandataire en brevets, le secret professionnel et le droit de parole devant les cours et tribunaux belges ;

- la possibilité de déposer des plaintes auprès de la commission de discipline de l'Institut.

Le délai prévu après la publication de l'arrêté royal permet à toutes les milieux intéressés de se préparer à l'entrée en vigueur des nouvelles dispositions.

J'ai l'honneur d'être,

Sire,
de Votre Majesté,
le très respectueux
et très fidèle serviteur,
Le Ministre de l'Économie,
P.-Y. DERMAGNE

CONSEIL D'ÉTAT,
section de législation

Avis 74.398/1 du 27 septembre 2023 sur un projet d'arrêté royal 'relatif à l'exécution de la seconde phase de la réforme de la profession de mandataire en brevets'

Le 29 août 2023, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de l'Économie à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'relatif à l'exécution de la seconde phase de la réforme de la profession de mandataire en brevets'.

Le projet a été examiné par la première chambre le 21 septembre 2023. La chambre était composée de Wouter PAS, conseiller d'État, président, Brecht STEEN et Tim CORTHAUT, conseillers d'État, Michel TISON et Johan PUT, assesseurs, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Arne CARTON, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Tim CORTHAUT, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 27 septembre 2023.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE

2. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet d'apporter diverses modifications à l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets' (articles 1er à 14 du projet) et à

- de les dispositions relatives au patrimoine et aux sources de recettes de l'Institut et le contrôle budgétaire par le commissaire du gouvernement ;

- de les dispositions relatives à la protection des données à caractère personnel par l'Institut ;

- de les nouvelles dispositions relatives aux mentions et à la tenue du registre des mandataires agréés ;

- de l'abrogation de l'ancien arrêté royal du 24 octobre 1988 relatif à la composition et au fonctionnement de la Commission d'agrément des mandataires en matière de brevets d'invention et à l'inscription et la radiation du registre des mandataires agréés en matière de brevets d'invention ;

- de l'introduction d'une série de dispositions dans le règlement de discipline qui étaient déjà prévues dans l'un des projets d'arrêté royal du 30 septembre 2020 établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets.

Anderzijds heeft hetzelfde artikel tot doel om op de eerste dag van de vierde maand na een termijn van tien dagen vanaf de bekendmaking van het koninklijk besluit, de volgende aspecten van de tweede fase van de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde te laten in werking treden:

- de hervormde toegang tot het beroep van octrooigemachtigde in België voor vrije dienstverrichters;

- de verzekeringsplicht voor de leden van het Instituut, alsook de bescherming van de beroepstitel van octrooigemachtigde, het beroepsgeheim en het spreekrecht voor de Belgische hoven en rechtbanken;

- de mogelijkheid tot het indienen van klachten bij de tuchtcommissie van het Instituut.

De termijn die wordt voorzien na bekendmaking van het koninklijk besluit, laat alle belanghebbenden toe om zich voor te bereiden op de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen.

Ik heb de eer te zijn,

Sire,
van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaar,
De Minister van Economie,
P.-Y. DERMAGNE

RAAD VAN STATE,
afdeling Wetgeving

Advies 74.398/1 van 27 september 2023 over een ontwerp van koninklijk besluit 'betreffende de uitvoering van de tweede fase van de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde'

Op 29 augustus 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Economie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'betreffende de uitvoering van de tweede fase van de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde'.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 21 september 2023. De kamer was samengesteld uit Wouter PAS, staatsraad, voorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Arne CARTON, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Tim CORTHAUT, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 27 september 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt tot het aanbrengen van diverse wijzigingen in het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien'

l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets' (articles 15 à 23).

Le projet règle par ailleurs l'entrée en vigueur de certains articles mentionnés dans la loi du 25 septembre 2022 'portant insertion dans le livre XI du Code de droit économique et dans le Code judiciaire de diverses dispositions en matière de propriété intellectuelle' et dans la loi du 8 juillet 2018 'portant des dispositions en vue de la protection du titre de mandataire en brevets' (article 24, § 1er, 1°, et § 2, 1°), ainsi que l'entrée en vigueur de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets' (article 24, § 2, 2°).

Les articles 1er à 7 et 15 à 25 du projet entrent en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'un délai de dix jours prenant cours le jour après la publication de l'arrêté au *Moniteur belge* (article 24, § 1er, 2°). Les articles 8 à 14 du projet entrent en vigueur le premier jour du quatrième mois qui suit l'expiration d'un délai de dix jours prenant cours le jour après la publication de l'arrêté au *Moniteur belge* (article 24, § 2, 3°).

3. Il ressort du préambule du projet que le fondement juridique est recherché dans :

- l'article 108 de la Constitution ;
- l'article 46 de la loi du 8 juillet 2018 ;
- l'article 41, alinéa 2, de la loi du 25 septembre 2022 ;
- les articles XI.64/3, alinéa 1er, 2°, XI.64/4, alinéa 1er, 2°, XI.65, alinéa 2, XI.65/1, XI.75/8, § 1er, alinéa 4, et § 2, alinéa 3, XI.75/9/1, § 2, et XI.75/11, § 2, alinéa 2, du Code de droit économique.

3.1. Ces dispositions procurent un fondement juridique suffisant au projet, sous réserve des observations qui suivent.

Un certain nombre d'articles du projet trouvent (partiellement) un fondement juridique dans des articles du Code de droit économique qui ne sont pas mentionnés dans le préambule.

3.2 L'article 1er du projet trouve en principe son fondement juridique dans le pouvoir général d'exécution dont dispose le Roi en vertu de l'article 108 de la Constitution, combiné avec les articles XI.65, alinéa 2, XI.65/1 et XI.75/4, § 2, du Code de droit économique.

L'article 10, alinéa 2, de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets' (tel qu'il est remplacé par l'article 1er du projet), inséré par cette disposition, règle les mentions visées à l'alinéa 1er qui sont soumises à l'inspection « publique » et prévoit une accessibilité limitée pour certaines catégories d'informations. À cet effet, le fondement juridique est recherché plus particulièrement dans l'article XI.65/1 du Code de droit économique. À cet égard, il convient toutefois d'observer que l'article 31 de l'avant-projet de loi 'portant dispositions diverses en matière d'Économie', vise à abroger l'article XI.65/1 du Code de droit économique¹. Le fondement juridique du régime en projet devra à l'avenir être recherché, le cas échéant, dans le futur article XI.65, § 2, du Code de droit économique, tel qu'il est inséré par l'article 30 de l'avant-projet de loi 'portant dispositions diverses en matière d'Économie', précité². Les auteurs du projet veilleront à ce que le préambule soit adapté dans ce sens si l'article XI.65/1 du Code de droit économique était bel et bien abrogé avant l'adoption de l'arrêté à l'examen.

3.3. L'article 13 du projet trouve son fondement juridique dans le pouvoir général d'exécution, combiné avec les articles XI.64/3 et XI.64/4 du Code de droit économique.

3.4. Les articles 17, 20 et 22 du projet portent sur un régime relatif aux enregistrements électroniques et aux vidéoconférences réalisés par la commission de discipline pour remplir ses missions, dont la réalisation d'enregistrements électroniques d'auditions et l'audition du membre concerné, des plaignants, des témoins et des experts pendant la procédure disciplinaire (article 21, § 1er, alinéa 3, en projet, de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets', inséré par l'article 20 du projet). Pour ces dispositions, le délégué invoque à titre de fondement juridique l'article XI.75/8, § 2, alinéa 3, du Code de droit économique, en vertu duquel le Roi peut, entre autres, fixer la procédure disciplinaire.

Pareils enregistrement constituent cependant un traitement de données à caractère personnel. Conformément à l'article 22 de la Constitution, le respect du principe de légalité formelle s'applique à tout traitement de données à caractère personnel et, plus généralement, à toute ingérence dans le droit au respect de la vie privée. En réservant au

(articles 1 tot 14 van het ontwerp) en het koninklijk besluit van 30 september 2020 'houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden' (artikelen 15 tot 23).

Het ontwerp regelt voorts de inwerkingtreding van bepaalde artikelen vermeld in de wet van 25 september 2022 'houdende invoering in boek XI van het Wetboek van economisch recht en in het Gerechtelijk Wetboek van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom' en de wet van 8 juli 2018 'houdende bepalingen ter bescherming van de titel van octrooigemachtigde' (artikel 24, § 1, 1°, en § 2, 1°), evenals de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien' (artikel 24, § 2, 2°).

De artikelen 1 tot 7 en 15 tot 25 van het ontwerp treden in werking op de eerste dag van de maand na afloop van een termijn van tien dagen te rekenen van de dag volgend op de bekendmaking van het besluit in het *Belgisch Staatsblad* (artikel 24, § 1, 2°). De artikelen 8 tot 14 van het ontwerp treden in werking op de eerste dag van de vierde maand na afloop van een termijn van tien dagen te rekenen van de dag volgend op de bekendmaking van het besluit in het *Belgisch Staatsblad* (artikel 24, § 2, 3°).

3. Uit de aanhef van het ontwerp blijkt dat rechtsgrond gezocht wordt in:

- artikel 108 van de Grondwet;
- artikel 46 van de wet van 8 juli 2018;
- artikel 41, tweede lid, van de wet van 25 september 2022;
- de artikelen XI.64/3, eerste lid, 2°, XI.64/4, eerste lid, 2°, XI.65, tweede lid, XI.65/1, XI.75/8, § 1, vierde lid, en § 2, derde lid, XI.75/9/1, § 2 en XI.75/11, § 2, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht.

3.1. Deze bepalingen vormen voldoende rechtsgrond voor het ontwerp, onder voorbehoud van hetgeen volgt.

Een aantal artikelen van het ontwerp vinden (deels) rechtsgrond in artikelen van het Wetboek van economisch recht die niet vermeld staan in de aanhef.

3.2 Artikel 1 van het ontwerp vindt in beginsel rechtsgrond in de algemene uitvoeringsbevoegdheid waarover de Koning beschikt op grond van artikel 108 van de Grondwet, gelezen in samenhang met de artikelen XI.65, tweede lid, XI.65/1 en XI.75/4, § 2, van het Wetboek van economisch recht.

Het bij die bepaling ingevoegde artikel 10, tweede lid, van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien' (zoals vervangen door artikel 1 van het ontwerp) regelt welke vermeldingen bedoeld in het eerste lid onderworpen zijn aan de inzage van "het publiek" en voorziet in een beperkte toegankelijkheid voor bepaalde categorieën van informatie. Daarvoor wordt in het bijzonder rechtsgrond gezocht in artikel XI.65/1 van het Wetboek van Economisch recht. In dat verband moet echter worden opgemerkt dat artikel 31 van het voorontwerp van wet 'houdende diverse bepalingen inzake economie' artikel XI.65/1 van het Wetboek van economisch recht beoogt op te heffen.¹ Voor de ontworpen regeling zal in de toekomst desgevallend rechtsgrond moeten worden gezocht in het toekomstige artikel XI.65, § 2, van het Wetboek van economisch recht, zoals dat wordt ingevoegd door artikel 30 van het voormalige voorontwerp van wet 'houdende diverse bepalingen inzake economie'.² De stellers van het ontwerp moeten erover waken dat de aanhef in die zin wordt aangepast, indien artikel XI.65/1 van het Wetboek van economisch recht daadwerkelijk zou worden opgeheven voordat het voorliggende besluit tot stand komt.

3.3. Artikel 13 van het ontwerp vindt rechtsgrond in de algemene uitvoeringsbevoegdheid, gelezen in samenhang met de artikelen XI.64/3 en XI.64/4 van het Wetboek van economisch recht.

3.4. De artikelen 17, 20 en 22 van het ontwerp betreffen een regeling inzake de elektronische opnames en de videoconferenties door de tuchtcommissie voor het vervullen van haar taken, waaronder het maken van elektronische opnames van verhoren en het horen van het betrokken lid, klagers, getuigen en deskundigen tijdens de tuchtprocedure (ontworpen artikel 21, § 1, derde lid, van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden', zoals ingevoegd door artikel 20 van het ontwerp). De gemachtigde schuift voor die bepalingen artikel XI.75/8, § 2, derde lid, van het Wetboek van economisch recht naar voor als rechtsgrond, op basis waarvan de Koning onder meer de tuchtprocedure mag bepalen.

Dergelijke opnames maken echter een verwerking van persoonsgegevens uit. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet

législateur compétent le pouvoir de fixer dans quels cas et à quelles conditions il peut être porté atteinte au droit au respect de la vie privée, l'article 22 de la Constitution garantit à tout citoyen qu'aucune ingérence dans l'exercice de ce droit ne peut avoir lieu qu'en vertu de règles adoptées par une assemblée délibérante, démocratiquement élue. Une délégation à un autre pouvoir n'est toutefois pas contraire au principe de légalité, pour autant que l'habilitation soit définie de manière suffisamment précise et porte sur l'exécution de mesures dont les « éléments essentiels » sont fixés préalablement par le législateur³.

Par conséquent, les « éléments essentiels » du traitement de données à caractère personnel doivent être fixés par la loi. À cet égard, la section de législation considère que, quelle que soit la matière concernée, constituant, en principe, des « éléments essentiels » les éléments suivants : 1°) les catégories de données traitées ; 2°) les catégories de personnes concernées ; 3°) la finalité poursuivie par le traitement ; 4°) les catégories de personnes ayant accès aux données traitées ; et 5°) le délai maximal de conservation des données⁴.

Interrogé à cet égard pour savoir si un fondement juridique peut être trouvé dans une autre disposition législative, le délégué a indiqué que le régime relatif aux enregistrements électroniques et aux vidéoconférences réalisés par la commission de discipline dans le cadre de ses missions n'impliquerait pas de nouveau traitement de données à caractère personnel :

« Wat betreft het houden van zittingen of verhoren per videoconferentie:

Het houden van een zitting of verhoor door de tuchtcommissie of de rapporteur per videoconferentie in plaats van in fysieke aanwezigheid houdt geen bijkomende verwerking van persoonsgegevens in. Ook voor het houden van zittingen en verhoren in fysieke aanwezigheid moet het Instituut persoonsgegevens verwerken in het kader van de normale werking (zoals de communicatie met de betrokkenen), zoals namen, geografische of elektronische adresgegevens, etc. Over het houden van zittingen en verhoren in fysieke aanwezigheid die voorzien zijn in de huidige bepalingen van het koninklijk besluit van 30 september 2020 houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden, heeft de Raad van State in het kader van de aannemingsprocedure van dat besluit reeds advies uitgebracht.

In het kader van de reglementering van het Instituut voor Octrooigemachtigden, werd eerder een gelijkaardige mogelijkheid tot het houden van videoconferenties ingevoerd. Voor de organisatie van de eerste algemene vergadering van het Instituut werd artikel 45 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien gewijzigd teneinde die mogelijkheid te voorzien. De Raad van State had in zijn advies 69.276/1 van 25 mei 2021 geen opmerkingen hieromtrent.

Wat betreft opnames van zittingen of verhoren:

Zoals bepaald in artikel 17 van het ontwerp van koninklijk besluit, hebben de opnames van zittingen of verhoren uitsluitend tot doel de interne werking van de tuchtcommissie te ondersteunen. Zo zou een opname kunnen worden gebruikt ten behoeve van het opstellen van een verslag. De opname wordt, overeenkomstig de beginselen voor de verwerking van persoonsgegevens, slechts zo lang bewaard als nodig is om dat doel te bereiken ».

Cette explication du délégué ne convainc pas.

La notion de « traitement » vise « toute opération ou tout ensemble d'opérations effectuées ou non à l'aide de procédés automatisés et appliquées à des données ou des ensembles de données à caractère personnel, telles que la collecte, l'enregistrement, l'organisation, la structuration, la conservation, l'adaptation ou la modification, l'extraction, la consultation, l'utilisation, la communication par transmission, la diffusion ou toute autre forme de mise à disposition, le rapprochement ou l'interconnexion, la limitation, l'effacement ou la destruction » (article 4, 2), du règlement général sur la protection des données⁵.

En l'espèce, il y a bel et bien une nouvelle forme de traitement de données à caractère personnel (telle que la réalisation et la sauvegarde d'enregistrements électroniques), de sorte qu'un régime relatif aux enregistrements et à l'organisation de vidéoconférences concerne le traitement de données à caractère personnel dans lequel le principe de légalité inscrit à l'article 22 de la Constitution joue un rôle, ce que tant le Conseil d'État, section de législation⁶, que l'Autorité de protection des données⁷ ont déjà observé dans différents avis récents. À cet égard, on peut aussi renvoyer à la jurisprudence récente de la Cour de justice, qui a jugé que la diffusion en direct par vidéoconférence des cours

aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de "essentiële elementen" voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.³

Bijgevolg moeten de 'essentiële elementen' van de verwerking van persoonsgegevens bij wet worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel 'essentiële elementen' uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.⁴

In dit verband gevraagd of er rechtsgrond kan worden gevonden in een andere wettelijke bepaling, stelde de gemachtigde dat de regeling inzake de elektronische opnames en de videoconferenties door de tuchtcommissie voor het vervullen van haar taken geen nieuwe verwerking van persoonsgegevens zou inhouden:

“Wat betreft het houden van zittingen of verhoren per videoconferentie:

Het houden van een zitting of verhoor door de tuchtcommissie of de rapporteur per videoconferentie in plaats van in fysieke aanwezigheid houdt geen bijkomende verwerking van persoonsgegevens in. Ook voor het houden van zittingen en verhoren in fysieke aanwezigheid moet het Instituut persoonsgegevens verwerken in het kader van de normale werking (zoals de communicatie met de betrokkenen), zoals namen, geografische of elektronische adresgegevens, etc. Over het houden van zittingen en verhoren in fysieke aanwezigheid die voorzien zijn in de huidige bepalingen van het koninklijk besluit van 30 september 2020 houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden, heeft de Raad van State in het kader van de aannemingsprocedure van dat besluit reeds advies uitgebracht.

In het kader van de reglementering van het Instituut voor Octrooigemachtigden, werd eerder een gelijkaardige mogelijkheid tot het houden van videoconferenties ingevoerd. Voor de organisatie van de eerste algemene vergadering van het Instituut werd artikel 45 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien gewijzigd teneinde die mogelijkheid te voorzien. De Raad van State had in zijn advies 69.276/1 van 25 mei 2021 geen opmerkingen hieromtrent.

Wat betreft opnames van zittingen of verhoren:

Zoals bepaald in artikel 17 van het ontwerp van koninklijk besluit, hebben de opnames van zittingen of verhoren uitsluitend tot doel de interne werking van de tuchtcommissie te ondersteunen. Zo zou een opname kunnen worden gebruikt ten behoeve van het opstellen van een verslag. De opname wordt, overeenkomstig de beginselen voor de verwerking van persoonsgegevens, slechts zo lang bewaard als nodig is om dat doel te bereiken.”

Deze toelichting van de gemachtigde overtuigt niet.

Het begrip “verwerking” betreft “een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens” (artikel 4, 2), van de algemene verordening gegevensbescherming⁵.

In het voorliggende geval vindt wel degelijk een nieuwe vorm van verwerking van persoonsgegevens plaats (zoals het vastleggen en opslaan van elektronische opnames), waardoor een regeling inzake de opnames en organisatie van videoconferenties betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens waarbij ook het legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet een rol speelt, hetgeen zowel de Raad van State, afdeling Wetgeving⁶ als de Gegevensbeschermingsautoriteit⁷ reeds in verschillende recente adviezen hebben opgemerkt. In dit verband kan ook verwezen worden naar recente rechtspraak van het Hof van Justitie waarin is geoordeeld dat het livestreamen van het

d'enseignement public relève du champ d'application matériel du règlement général sur la protection des données⁸, si bien qu'elle bénéficie a fortiori également de la protection de l'article 22 de la Constitution.

Cette observation est d'autant plus pertinente que le régime en projet concerne des traitements de données à caractère personnel dans le cadre d'une procédure disciplinaire pouvant aussi impliquer le traitement de données à caractère personnel relatives à des infractions pénales, ce qui signifie que le futur régime légal devra prévoir à cet égard des garanties appropriées pour les droits et libertés des personnes concernées, conformément à l'article 10 du règlement général sur la protection des données.

Les articles 17, 20 et 22 doivent être omis du projet, à moins que ne soit encore prévu, dans les délais, un fondement juridique exprès, qui devra dès lors être mentionné dans le préambule.

3.5. L'article XI.75/4, § 2, du Code de droit économique s'énonce comme suit⁹ :

« L'Institut traite les données à caractère personnel suivantes :

- 1° des données d'identification ;
- 2° des données de contact ;
- 3° des informations bancaires ;
- 4° des justificatifs et preuves ;
- 5° toute donnée à caractère personnel que la personne concernée souhaite transmettre à l'Institut ».

Interrogé pour savoir, au regard de l'article XI.75/4, § 2, du Code de droit économique, quel est le fondement juridique du traitement des données à caractère personnel en ce qui concerne les entreprises dans lesquelles une personne exerce ses activités, (article 10, alinéa 1er, 6°, en projet, de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets', inséré par l'article 1er du projet), le délégué a déclaré :

« De rechtsgrond voor de mededeling van de onderneming waar de octrooigemachtigde werkzaam is, bestaat uit het akkoord van de octrooigemachtigde, aangezien de mededeling van deze informatie niet verplicht is. Zoals de Memorie van Toelichting bij het nieuwe artikel XI.75/4, § 2, van het Wetboek van economisch recht aangeeft, verwerkt het Instituut ook alle andere gegevens die de betrokkenen wenst te delen met het Instituut. Indien de octrooigemachtigde aan de Dienst voor de Intellectuele Eigendom de onderneming wenst mee te delen waar hij werkzaam is voor bekendmaking in het register van erkende gemachtigden, stemt hij in met deze bekendmaking en met het delen van deze (dan publieke) gegevens aan het Instituut voor Octrooigemachtigden. De leden van de beroepsgroep zijn vaak vragende partij om deze informatie bekend te maken, bijvoorbeeld in het kader van de werving van cliënten ».

Cette nuance doit figurer dans l'article 10, alinéa 1er, 6°, en projet, de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets', afin de conformer cette disposition au fondement juridique invoqué. C'est possible en complétant cette disposition en projet par les mots « pour autant que cette information ait été communiquée par la personne inscrite ».

3.6. Le délégué a été invité à préciser plus avant le fondement juridique des articles 6 et 9 du projet, en ce qui concerne le régime répercutant des coûts d'assurance auprès des membres non couverts par un contrat d'assurance (légalement obligatoire). Il découle de l'article 173 de la Constitution que l'imposition d'une contribution financière requiert une autorisation légale spécifique¹⁰, mais l'article XI.75/11, § 2, du Code de droit économique ne mentionne pas expressément une telle possibilité.

À cet égard, le délégué a fourni les précisions suivantes :

« Artikel 9 van het ontwerp van koninklijk besluit moet gelezen worden binnen de logica van de verzekeringsplicht van artikel XI.75/11, § 2, van het Wetboek van economisch recht en waarbij de Koning de regels en voorwaarden voor de verzekering vastlegt. De leden van het Instituut zijn er sowieso toe gehouden gedekt te zijn door een passende verzekering. Het is reeds deze verzekeringsplicht an sich die de kosten voor het aangaan van een verzekering met zich meebrengt.

Waar het Instituut een collectieve polis aangaat voor zijn leden, hoeven de leden individueel geen verzekeringspolis meer aan te gaan om aan de minimale verzekeringsvoorwaarden te voldoen. Zulke collectieve polis biedt betere financiële voorwaarden dan individuele polissen vanwege de grotere marktmacht bij onderhandelingen voor een volledige beroepsgroep. Het spreekt vanzelf dat de kost van de

openbaar onderwijs binnen het materiële toepassingsgebied van de algemene verordening gegevensbescherming valt,⁸ zodat het a fortiori ook de bescherming van artikel 22 van de Grondwet geniet.

Dit geldt des te meer aangezien de ontworpen regeling betrekking heeft op verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van een tuchtprocedure, waarbij mogelijk ook persoonsgegevens in verband met strafbare feiten te kunnen worden verwerkt, waardoor de toekomstige wettelijke regeling overeenkomstig artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in dit verband passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen zal moeten bieden.

De artikelen 17, 20 en 22 moeten uit het ontwerp worden weggelaten, tenzij alsnog tijdig in een uitdrukkelijke rechtsgrond wordt voorzien, die dan ook vermeld moet worden in de aanhef.

3.5. Artikel XI.75/4, § 2, van het Wetboek van economisch recht luidt:⁹

“Het Instituut verwerkt de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° identiteitsgegevens;
- 2° contactgegevens;
- 3° bankgegevens;
- 4° attesten en bewijsstukken;
- 5° alle persoonsgegevens die de betrokken persoon wenst te delen met het Instituut.”

Gevraagd wat, in het licht van hetgeen bepaald is in artikel XI.75/4, § 2, van het Wetboek van economisch recht, de rechtsgrond is voor de verwerking van persoonsgegevens inzake de ondernemingen waarin een persoon werkzaam is (ontworpen artikel 10, eerste lid, 6°, van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien', zoals ingevoegd door artikel 1 van het ontwerp), stelde de gemachtigde:

“De rechtsgrond voor de mededeling van de onderneming waar de octrooigemachtigde werkzaam is, bestaat uit het akkoord van de octrooigemachtigde, aangezien de mededeling van deze informatie niet verplicht is. Zoals de Memorie van Toelichting bij het nieuwe artikel XI.75/4, § 2, van het Wetboek van economisch recht aangeeft, verwerkt het Instituut ook alle andere gegevens die de betrokkenen wenst te delen met het Instituut. Indien de octrooigemachtigde aan de Dienst voor de Intellectuele Eigendom de onderneming wenst mee te delen waar hij werkzaam is voor bekendmaking in het register van erkende gemachtigden, stemt hij in met deze bekendmaking en met het delen van deze (dan publieke) gegevens aan het Instituut voor Octrooigemachtigden. De leden van de beroepsgroep zijn vaak vragende partij om deze informatie bekend te maken, bijvoorbeeld in het kader van de werving van cliënten.”

Die nuance moet tot uiting worden gebracht in het ontwerp artikel 10, eerste lid, 6°, van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien', teneinde die bepaling in overeenstemming te brengen met de ingeroepen rechtsgrond. Dat kan door die ontworpen bepaling aan te vullen met de woorden “voor zover die informatie is meegedeeld door de ingeschreven persoon”.

3.6. De gemachtigde werd verzocht om nader toe te lichten wat de rechtsgrond is voor de artikelen 6 en 9 van het ontwerp, voor wat betreft de regeling waarbij kosten voor een verzekering worden doorgerekend aan de leden die niet gedekt zijn door een (wettelijk verplichte) verzekeringsovereenkomst. Uit artikel 173 van de Grondwet volgt dat voor het opleggen van een financiële bijdrage een specifieke wettelijke machtiging vereist is,¹⁰ maar artikel XI.75/11, § 2, van het Wetboek van economisch recht maakt geen uitdrukkelijke melding van een dergelijke mogelijkheid.

In dit verband gaf de gemachtigde de volgende toelichting:

“Artikel 9 van het ontwerp van koninklijk besluit moet gelezen worden binnen de logica van de verzekeringsplicht van artikel XI.75/11, § 2, van het Wetboek van economisch recht en waarbij de Koning de regels en voorwaarden voor de verzekering vastlegt. De leden van het Instituut zijn er sowieso toe gehouden gedekt te zijn door een passende verzekering. Het is reeds deze verzekeringsplicht an sich die de kosten voor het aangaan van een verzekering met zich meebrengt.

Waar het Instituut een collectieve polis aangaat voor zijn leden, hoeven de leden individueel geen verzekeringspolis meer aan te gaan om aan de minimale verzekeringsvoorwaarden te voldoen. Zulke collectieve polis biedt betere financiële voorwaarden dan individuele polissen vanwege de grotere marktmacht bij onderhandelingen voor een volledige beroepsgroep. Het spreekt vanzelf dat de kost van de

collectieve polis, die de leden toestaat te voldoen aan hun verzekeringsplicht, wordt doorgerekend aan de leden (die in het andere geval overigens individueel polissen dienden aan te gaan).

Waar het Instituut een polis aangaat voor een lid dat in gebreke blijft met zijn verzekeringsplicht, wordt slechts gevolg gegeven aan de uitvoering van de wettelijke verplichting dat dit lid door een passende verzekering moet zijn gedekt. De toepassing van artikel 9 van het ontwerp op dit lid hangt volledig af van de handelingen van dit lid zelf, en meer bepaald de naleving of niet van zijn wettelijke verzekeringsplicht. Hij is er sowieso toe gehouden een passende verzekering aan te gaan die kosten met zich meebrengt. Het spreekt vanzelf dat, indien het Instituut een polis aangaat voor het lid dat in gebreke blijft, de kosten aan dit lid worden doorgerekend.

Artikel 4 van de wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar voorziet een gelijkaardige wettelijke basis als artikel XI.75/11, § 2. Bij artikel 16 van het koninklijk besluit van 29 september 2022 betreffende de verplichte verzekering voorzien door de wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar, werd een gelijkaardige bepaling ingevoerd als artikel 9 van het ontwerp van koninklijk besluit. De Raad van State had in zijn advies 64.350/1 van 14 november 2018 geen opmerkingen betreffende de rechtsgrond voor het voormelde artikel 16.

Artikel 44 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur bevat eveneens een machtiging aan de Koning om de minimale verzekeringsvoorwaarden te bepalen in het kader van de verzekeringsplicht voor de betrokken beroepsbeoefenaars. Bij artikel 83 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering, werd een gelijkaardige bepaling ingevoerd als artikel 9 van het ontwerp van koninklijk besluit. De Raad van State had in zijn advies 66.818/1 van 15 januari 2020 geen opmerkingen betreffende de rechtsgrond voor het voormelde artikel 83 ».

Le régime en projet semble dès lors pouvoir se concilier avec le fondement juridique de l'article XI.75/11, § 2, du Code de droit économique.

FORMALITÉS

4. Le projet contient une disposition qui implique potentiellement une restriction directe de la libre prestation de services. L'article 13 du projet fixe plus précisément de nouvelles règles relatives à des possibilités pour les mandataire en brevets d'exercer la profession de mandataire en brevets de manière temporaire ou occasionnelle en Belgique, à l'obligation d'enregistrement, à l'obligation de présenter une déclaration écrite et à la possibilité d'intervenir en qualité de mandataire agréé¹¹. Ces règles remplacent le dispositif existant (jamais entré en vigueur)¹² énoncé à l'article 57 de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets'. L'article 13 du projet met notamment en œuvre l'article XI.64/3 du Code de droit économique, lequel transpose les articles 5, paragraphe 1, et 7, paragraphes 1 et 2, de la directive 2005/36/CE du Parlement européen et du Conseil du 7 septembre 2005 'relative à la reconnaissance des qualifications professionnelles'¹³.

À la question de savoir si le projet ne doit pas être notifié à la Commission européenne conformément à la directive 2006/123/CE du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2006 'relative aux services dans le marché intérieur' (ci-après : directive services), le délégué a répondu ce qui suit :

« Het ontwerp hoeft niet te worden aangemeld bij de Europese Commissie onder de Dienstenrichtlijn. De bepalingen van artikel 13 van het ontwerp hebben betrekking op de vrijheid van dienstverrichting (niet de vrijheid van vestiging). Hoofdstuk IV van de Dienstenrichtlijn dat de vrijheid van dienstverrichting regelt, bevat geen aanmeldingsverplichting die betreffende het ontwerp van toepassing is. Bovendien is artikel 16 van de Dienstenrichtlijn niet van toepassing op de materie behandeld in artikel 13 van het ontwerp, aangezien artikel 13 materie regelt die onder het domein valt van Titel II van Richtlijn 2005/36/EG (meer bepaald de artikelen 5 en 7 van die richtlijn). Overeenkomstig artikel 17, 6), van de Dienstenrichtlijn is zulke materie bovendien uitgezonderd van de toepassing van artikel 16 van de Dienstenrichtlijn ».

On peut se rallier à l'argumentation fournie par le délégué en ce qui concerne l'applicabilité de la directive service ; aucune notification n'est dès lors requise¹⁴.

collectieve polis, die de leden toestaat te voldoen aan hun verzekeringsplicht, wordt doorgerekend aan de leden (die in het andere geval overigens individueel polissen dienden aan te gaan).

Waar het Instituut een polis aangaat voor een lid dat in gebreke blijft met zijn verzekeringsplicht, wordt slechts gevolg gegeven aan de uitvoering van de wettelijke verplichting dat dit lid door een passende verzekering moet zijn gedekt. De toepassing van artikel 9 van het ontwerp op dit lid hangt volledig af van de handelingen van dit lid zelf, en meer bepaald de naleving of niet van zijn wettelijke verzekeringsplicht. Hij is er sowieso toe gehouden een passende verzekering aan te gaan die kosten met zich meebrengt. Het spreekt vanzelf dat, indien het Instituut een polis aangaat voor het lid dat in gebreke blijft, de kosten aan dit lid worden doorgerekend.

Artikel 4 van de wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar voorziet een gelijkaardige wettelijke basis als artikel XI.75/11, § 2. Bij artikel 16 van het koninklijk besluit van 29 september 2022 betreffende de verplichte verzekering voorzien door de wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar, werd een gelijkaardige bepaling ingevoerd als artikel 9 van het ontwerp van koninklijk besluit. De Raad van State had in zijn advies 64.350/1 van 14 november 2018 geen opmerkingen betreffende de rechtsgrond voor het voormelde artikel 16.

Artikel 44 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur bevat eveneens een machtiging aan de Koning om de minimale verzekeringsvoorwaarden te bepalen in het kader van de verzekeringsplicht voor de betrokken beroepsbeoefenaars. Bij artikel 83 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering, werd een gelijkaardige bepaling ingevoerd als artikel 9 van het ontwerp van koninklijk besluit. De Raad van State had in zijn advies 66.818/1 van 15 januari 2020 geen opmerkingen betreffende de rechtsgrond voor het voormelde artikel 83 ».

De ontworpen regeling lijkt aldus te kunnen worden ingepast in de rechtsgrond van artikel XI.75/11, § 2, van het Wetboek van economisch recht.

VORMVEREISTEN

4. Het ontwerp omvat een bepaling die potentieel een rechtstreekse beperking inhoudt van de vrijheid van dienstverrichting. Artikel 13 van het ontwerp stelt met name nieuwe regels vast die verband houden met mogelijkheden voor octrooigemachtigden om in België tijdelijk of incidenteel het beroep van octrooigemachtigde uit te oefenen, de registratieverplichting, de verplichting tot het indienen van een schriftelijke verklaring en de mogelijkheid om in de hoedanigheid van erkende gemachtigde op te treden.¹¹ Die regels vervangen de bestaande (nooit in werking getreden)¹² regeling van artikel 57 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien'. Artikel 13 van het ontwerp geeft onder meer uitvoering aan artikel XI.64/3 van het Wetboek van economisch recht, dat een omzetting vormt van de artikelen 5, lid 1, en 7, leden 1 en 2, van richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 'betreffende de erkenning van beroepskwalificaties'.¹³

Gevraagd of het ontwerp niet moet worden aangemeld bij de Europese Commissie overeenkomstig richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 'betreffende diensten op de interne markt' (hierna: dienstenrichtlijn), antwoordde de gemachtigde:

“Het ontwerp hoeft niet te worden aangemeld bij de Europese Commissie onder de Dienstenrichtlijn. De bepalingen van artikel 13 van het ontwerp hebben betrekking op de vrijheid van dienstverrichting (niet de vrijheid van vestiging). Hoofdstuk IV van de Dienstenrichtlijn dat de vrijheid van dienstverrichting regelt, bevat geen aanmeldingsverplichting die betreffende het ontwerp van toepassing is. Bovendien is artikel 16 van de Dienstenrichtlijn niet van toepassing op de materie behandeld in artikel 13 van het ontwerp, aangezien artikel 13 materie regelt die onder het domein valt van Titel II van Richtlijn 2005/36/EG (meer bepaald de artikelen 5 en 7 van die richtlijn). Overeenkomstig artikel 17, 6), van de Dienstenrichtlijn is zulke materie bovendien uitgezonderd van de toepassing van artikel 16 van de Dienstenrichtlijn.”

Dat betoog van de gemachtigde kan worden bijgevalen wat de toepasselijkheid van de dienstenrichtlijn betreft, zodat geen aanmelding vereist is.¹⁴

Il ressort cependant de la réponse du délégué que le projet vise à transposer partiellement les articles 5 et 7 de la directive 2005/36/CE, de sorte que le projet devra néanmoins être notifié ultérieurement à la Commission conformément à l'article 63 de cette directive.

5. Interrogé sur le point de savoir si la proportionnalité du dispositif en projet a été examinée sur la base de la loi du 27 octobre 2020 'relative à un examen de proportionnalité préalable à l'adoption ou la modification d'une réglementation de profession'¹⁵, le délégué a fourni un examen de proportionnalité qui, comme il l'a indiqué, date du 18 septembre 2023 et est donc postérieur à l'introduction de la demande d'avis à l'examen.

Si l'accomplissement de la formalité susmentionnée devait encore donner lieu à des modifications du texte soumis au Conseil d'État¹⁶, les dispositions modifiées ou ajoutées devraient être soumises à la section de législation, conformément à la prescription de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

6. Le préambule doit être complété au regard de l'observation formulée ci-dessus en ce qui concerne le fondement juridique. En outre, il convient de viser l'article XI.75/4, § 2, du Code de droit économique et les articles XI.64/3 et XI.64/4 (et donc pas uniquement les articles XI.64/3, alinéa 1er, 2°, XI.64/4, alinéa 1er, 2°) du Code de droit économique. Si les articles 30 et 31 de l'avant-projet de loi 'portant dispositions diverses en matière d'Économie' sont adoptées avant l'adoption de l'arrêté à l'examen, il faudra de surcroît également viser l'article XI.65, § 2, du Code de droit économique et omettre la référence à l'article XI.65/1 du Code de droit économique.

Article 6

7. Dans l'article 43/1, 1°, en projet, de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets', il convient de remplacer la référence à l'article 46/1, alinéa 2, du même arrêté par une référence à l'alinéa 1er de cette disposition.

Article 13

8. Le délégué a confirmé que l'article 13 du projet a concrètement pour effet que l'article 57 existant de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets' n'entrera jamais en vigueur et – cette disposition étant remplacée intégralement – n'aura jamais produit ses effets. Ceci gagnerait à être précisé dans le rapport au Roi.

9. Ainsi qu'il a été observé plus haut au point 4, on peut considérer que l'article 13 du projet transpose partiellement la directive qualifications professionnelles. Sur ce point, le délégué a déclaré¹⁷ :

« Artikel XI.64/3 van het Wetboek van economisch recht vormt een gedeeltelijke omzetting van de artikelen 5 en 7 van Richtlijn 2005/36/EG. Hoofdstuk 3 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien bevat daartoe een aantal nadere uitvoeringsregels. Binnen deze context voorziet artikel 13 van het ontwerp van koninklijk besluit de vervanging van de huidige overgangsbepalingen omtrent deze regeling, door nieuwe overgangsbepalingen. Indien deze overgangsbepalingen moeten beschouwd worden als een gedeeltelijke omzetting van Richtlijn 2005/36/EG, hebben zij betrekking op de artikelen 5 en 7 van deze Richtlijn ».

L'article 63, paragraphe 2, de la directive 2005/36/CE dispose que lorsque les États membres adoptent des dispositions nécessaires pour se conformer à la directive 2005/36/CE, celles-ci doivent contenir une référence à cette directive ou être accompagnées d'une telle référence lors de leur publication officielle. Il faudra encore remplir cette condition par l'insertion d'un nouvel article 1er.

10. Comme l'a confirmé le délégué, il est recommandé, pour des motifs de cohérence avec les points précédents et le paragraphe 1er de l'article 57 de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets', de remplacer au point 4° de l'article 57, § 2, alinéa 1er, en projet le mot « à partir de » par les mots « après ».

Uit het antwoord van de gemachtigde blijkt echter ook dat het ontwerp strekt tot gedeeltelijke omzetting van de artikelen 5 en 7 van richtlijn 2005/36/EG, zodat het ontwerp niettemin achteraf aan de Commissie zal moeten genotifieerd overeenkomstig artikel 63 van die richtlijn.

5. Ondervraagd of een evenredigheidsbeoordeling van de ontworpen regelgeving op basis van de wet van 27 oktober 2020 'betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de invoering of de wijziging van een beroepsreglementering' is uitgevoerd,¹⁵ bezorgde de gemachtigde een evenredigheidsbeoordeling die, zoals de gemachtigde mededeelde, dateert van 18 september 2023 en dus van na de indiening van de voorliggende adviesaanvraag.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van het voornoemde vormvereiste nog wijzigingen zou ondergaan,¹⁶ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

6. De aanhef moet worden aangevuld in het licht van hetgeen hoger is uiteengezet met betrekking tot de rechtsgrond. Er moet bijkomend worden verwezen naar artikel XI.75/4, § 2, van het Wetboek van economisch recht en naar de artikelen XI.64/3 en XI.64/4 (dus niet enkel de artikelen XI.64/3, eerste lid, 2°, XI.64/4, eerste lid, 2°) van het Wetboek van economisch recht. Indien de artikelen 30 en 31 van het voorontwerp van wet 'houdende diverse bepalingen inzake economie' zouden zijn aangenomen voorafgaand aan het aannemen van het voorliggend besluit, zal bovendien nog moeten worden verwezen naar artikel XI.65, § 2, van het Wetboek van economisch recht en zal de verwijzing naar artikel XI.65/1 van het Wetboek van economisch recht moeten worden weggelaten.

Artikel 6

7. In het ontworpen artikel 43/1, 1°, van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien' moet de verwijzing naar artikel 46/1, tweede lid, van hetzelfde besluit worden vervangen door een verwijzing naar het eerste lid van die bepaling.

Artikel 13

8. De gemachtigde bevestigde dat artikel 13 van het ontwerp concreet tot gevolg heeft dat het bestaande artikel 57 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien' nooit in werking zal treden en – doordat deze bepaling volledig vervangen wordt – nooit uitwerking zal gehad hebben. Dit zou nuttig kunnen worden verduidelijkt in het verslag aan de Koning.

9. Zoals hoger sub 4 werd opgemerkt kan artikel 13 van het ontwerp geacht worden een gedeeltelijke omzetting te vormen van de beroepskwalificatierichtlijn. In dat verband verklaarde de gemachtigde:¹⁷

“Artikel XI.64/3 van het Wetboek van economisch recht vormt een gedeeltelijke omzetting van de artikelen 5 en 7 van Richtlijn 2005/36/EG. Hoofdstuk 3 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien bevat daartoe een aantal nadere uitvoeringsregels. Binnen deze context voorziet artikel 13 van het ontwerp van koninklijk besluit de vervanging van de huidige overgangsbepalingen omtrent deze regeling, door nieuwe overgangsbepalingen. Indien deze overgangsbepalingen moeten beschouwd worden als een gedeeltelijke omzetting van Richtlijn 2005/36/EG, hebben zij betrekking op de artikelen 5 en 7 van deze Richtlijn.”

Artikel 63, lid 2, van richtlijn 2005/36/EG bepaalt dat wanneer de lidstaten bepalingen aannemen om aan richtlijn 2005/36/EG te voldoen, in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn wordt verwezen. Aan die voorwaarde zal nog moeten worden voldaan door de invoering van een nieuw artikel 1.

10. Zoals de gemachtigde bevestigde, verdient het om redenen van coherentie met de voorgaande punten en paragraaf 1 van artikel 57 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien' aanbeveling om in punt 4° van het ontworpen artikel 57, § 2, eerste lid, het woord "vanaf" te vervangen door het woord "na".

Article 18

11. Consécutivement à la modification de l'article 16, § 1er, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets', prévue par l'article 18 du projet, le mot « décroissant » suivant le mot « ordre » à l'article 16, § 1er, alinéa 1er, existant, de l'arrêté royal précité est également devenu superflu¹⁸. Il y a lieu d'adapter la disposition modificative à la lumière de ces explications.

Article 24

12. L'article 24, § 2, 1°, du projet règle notamment l'entrée en vigueur des articles 25, § 1er, alinéa 2, et § 3, 3°, 26, § 3, alinéa 2, 27, § 2, alinéa 1er, 5°, et 32, § 2, inexistantes, de la loi du 8 juillet 2018.

On peut considérer qu'il s'agit ici de prévoir une entrée en vigueur partielle des dispositions insérées par les articles précités de la loi du 8 juillet 2018. Sur le plan de la légistique, il convient toutefois de suivre une autre approche. En effet, il n'est pas possible d'un point de vue légistique de mettre en œuvre, par le biais d'une entrée en vigueur partielle d'une disposition modificative insérant un nouvel article, uniquement des fragments de cette nouvelle disposition.

En vertu de l'article 46 de cette loi, le Roi peut fixer la date d'entrée en vigueur de l'ensemble ou d'une partie de chaque article de cette loi du 8 juillet 2018 et de chaque disposition insérée par cette loi dans le Code de droit économique. Par conséquent, cette disposition procurant un fondement juridique prévoit elle-même un scénario dans lequel les dispositions modificatives sont elles-mêmes d'abord mises en œuvre et l'entrée en vigueur des dispositions nouvellement insérées est ensuite réglée.

En principe, les dispositions modificatives pertinentes de la loi du 8 juillet 2018 doivent entrer en vigueur d'abord. Ensuite, il pourra être précisé pour chacune des dispositions ainsi insérées du Code de droit économique à partir de quel moment ces dispositions insérées produiront leurs effets.

En l'occurrence, il faut néanmoins constater que l'article 63 de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 'relatif à la représentation en matière de brevets' a déjà fait entrer en vigueur d'une manière tout aussi incorrecte les articles 25, § 1er, alinéa 1er, § 2, § 3, 1°, 2° et 4°, 26, §§ 1er et 2, § 3, alinéa 1er, et §§ 4 et 5, 27, § 1er, § 2, alinéa 1er, 1° à 4° et 6°, et alinéa 2, et §§ 3 et 4, et 32, § 1er, de la loi du 8 juillet 2018. On observera que les codifications officielles, telles que Justel et Jura, ont conçu cela comme la mise en œuvre, respectivement, des articles XI.75/5, XI.75/6, XI.75/7 et XI.75/11 du Code de droit économique avec effet au 1er décembre 2020, l'entrée en vigueur des articles XI.75/5, § 1er, alinéa 2, et § 3, 3°, XI.75/6, § 3, alinéa 2, XI.75/7, § 2, 5°, et XI.75/11, § 2, devant toutefois encore être fixée.

Dans ce contexte, il serait source de confusion de faire encore entrer expressément en vigueur les articles 25, 26, 27 et 32 de la loi du 8 juillet 2018, alors qu'il s'agit en substance de faire entrer en vigueur les parties des articles du Code de droit économique, insérés par ces articles, qui ne sont pas encore entrées en vigueur le 1er décembre 2020.

Pour les motifs évoqués ci-dessus, il y a lieu d'omettre dans l'article 24, § 2, 1°, du projet les mots « 25, § 1er, alinéa 2, et § 3, 3°, 26, § 3, alinéa 2, 27, § 2, alinéa 1er, 5°, 32, § 2, ». Il convient ensuite d'insérer entre les points 1° et 2° existants un nouveau point libellé comme suit :

« 1^obis les articles XI.75/5, § 1er, alinéa 2, et § 3, 3°, XI.75/6, § 3, alinéa 2, XI.75/7, § 2, 5°, et XI.75/11, § 2, du Code de droit économique, insérés par la loi du 8 juillet 2018 ; ».

Le Greffier,
Wim GEURTS

Le président,
Wouter PAS

Notes

1 La demande d'avis sur cet avant-projet est en cours d'examen auprès de la section de législation sous le numéro de rôle 74.327/1-2.

2 Le paragraphe 2 à adopter de l'article XI.65 du Code de droit économique s'énonce comme suit :

« § 2. L'Office met à la disposition du public le registre des mandataires agréés par voie électronique. Le Roi détermine les conditions de mise à la disposition du public du registre des mandataires agréés, ainsi que les mentions du registre qui sont soumises à l'inspection publique ».

Artikel 18

11. Door de in artikel 18 van het ontwerp voorziene wijziging van artikel 16, § 1, eerste lid, van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden' is ook het woord "dalende" voor het woord "volgorde" in het bestaande artikel 16, § 1, eerste lid, van het voormeld koninklijk besluit overbodig geworden.¹⁸ De wijzigingsbepaling dient in het licht hiervan nog te worden aangepast.

Artikel 24

12. In artikel 24, § 2, 1°, van het ontwerp wordt onder meer de inwerkingtreding geregeld van de onbestaande artikelen 25, § 1, tweede lid, en § 3, 3°, 26, § 3, tweede lid, 27, § 2, eerste lid, 5°, en 32, § 2, van de wet van 8 juli 2018.

Aangenomen kan worden dat het de bedoeling is om in een gedeeltelijke inwerkingtreding te voorzien van de bepalingen die door de voornoemde artikelen van de wet van 8 juli 2018 worden ingevoegd. Dit dient wetgevingstechnisch echter anders te worden aangepakt. Het is immers wetgevingstechnisch niet mogelijk om via een gedeeltelijke inwerkingtreding van een wijzigingsbepaling die een nieuw artikel invoert slechts fragmenten van die nieuwe bepaling in te voeren.

Op grond van artikel 46 van die wet kan de Koning de datum van inwerkingtreding van het geheel of een deel van elk van de artikelen van die wet van 8 juli 2018 en van elke bepaling ingevoegd bij deze wet in het Wetboek van economisch recht bepalen. Bijgevolg voorziet die rechtsgrond biedende bepaling zelf in een scenario waarbij eerst de wijzigingsbepalingen zelf in werking worden gesteld, en vervolgens de inwerkingtreding wordt geregeld van de nieuw ingevoegde bepalingen.

In beginsel moeten de relevante wijzigingsbepalingen van de wet van 8 juli 2018 in beginsel eerst in werking worden gesteld. Vervolgens kan dan voor elk van de aldus ingevoerde bepalingen van het Wetboek van economisch recht verder worden bepaald vanaf wanneer die ingevoerde bepalingen uitwerking zullen hebben.

In het voorliggende geval moet niettemin worden vastgesteld dat artikel 63 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 'betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien' al op een gelijkaardige onjuiste wijze de artikelen 25, § 1, eerste lid, § 2, § 3, 1°, 2° en 4°, 26, §§ 1 en 2, § 3, eerste lid, en §§ 4 en 5, 27, § 1, § 2, eerste lid, 1° tot 4° en 6°, en tweede lid, en §§ 3 en 4, en 32, § 1, van de wet van 8 juli 2018 in werking heeft gesteld. Er kan worden vastgesteld dat dit in de officieuze codificaties zoals Justel en Jura is opgevat als de invoering van respectievelijk de artikelen XI.75/5, XI.75/6, XI.75/7 en XI.75/11 van het Wetboek van economisch recht met ingang van 1 december 2020, waarbij echter de inwerkingtreding van de artikelen XI.75/5, § 1, tweede lid, en § 3, 3°, XI.75/6, § 3, tweede lid, XI.75/7, § 2, 5° en XI.75/11, § 2, nog moet worden vastgesteld.

Tegen die achtergrond zou het verwarrend zijn indien alsnog de artikelen 25, 26, 27 en 32 van de wet van 8 juli 2018 uitdrukkelijk in werking zouden worden gesteld, terwijl het in essentie gaat om de inwerkingtreding van de op 1 december 2020 nog niet in werking getreden onderdelen van de door die artikelen ingevoerde artikelen van het Wetboek van economisch recht.

Om de bovenstaande redenen moeten in artikel 24, § 2, 1°, van het ontwerp de woorden "25, § 1, tweede lid, en § 3, 3°, 26, § 3, tweede lid, 27, § 2, eerste lid, 5°, en 32, § 2," worden weggelaten. Er moet tussen de bestaande punten 1° en 2° vervolgens een nieuw punt worden ingevoegd dat luidt als volgt:

"1^obis de artikelen XI.75/5, § 1, tweede lid, en § 3, 3°, XI.75/6, § 3, tweede lid, XI.75/7, § 2, 5° en XI.75/11, § 2 van het Wetboek van Economisch recht, zoals ingevoegd bij de wet van 8 juli 2018;"

De griffier,
Wim GEURTS

De voorzitter,
Wouter PAS

Nota's

1 De adviesaanvraag over dat voorontwerp is hangende bij de afdeling Wetgeving, met rolnummer 74.327/1-2.

2 De aan te nemen paragraaf 2 van artikel XI.65 van het Wetboek van economisch recht, luidt:

"§ 2. De Dienst stelt het register van erkende gemachtigden via elektronische weg ter beschikking van het publiek. De Koning bepaalt de voorwaarden voor beschikbaarstelling van het publiek van het register van erkende gemachtigden, alsook de vermeldingen van het register die onderworpen zijn aan de inzage ten behoeve van het publiek."

3 Jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle : voir notamment C.C., 18 mars 2010, n° 29/2010, B.16.1 ; C.C., 20 février 2020, n° 27/2020, B.17.

4 Avis C.E. 68.936/AG du 7 avril 2021 sur un avant-projet devenu la loi du 14 août 2021 'relative aux mesures de police administrative lors d'une situation d'urgence épidémique', Doc. parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, p. 119, observation 101. Voir aussi C.C., 10 mars 2022, n° 33/2022, B.13.1 et C.C., 22 septembre 2022, n° 110/2022, B.11.2.

5 Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 'relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE (règlement général sur la protection des données)'.

6 Avis C.E. 72.624/3 du 28 février 2023 sur un avant-projet devenu le décret-cadre de la Communauté flamande et de la Région flamande du 14 juillet 2023 'over de handhaving van Vlaamse regelgeving', observations 17.4 et 17.5 ; avis C.E. 72.861/1-2 du 24 mars 2023 sur un avant-projet de loi 'portant organisation des audiences par vidéoconférence dans le cadre des procédures judiciaires', observation relative à l'article 3. Comparez également avec l'avis C.E. 68.261/1-2 du 13 novembre 2020 sur un avant-projet devenu la loi du 20 décembre 2020 'portant des dispositions diverses temporaires et structurelles en matière de justice dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19', observation 1 relative aux formalités préalables et observation 7.3 : un régime en matière d'organisation de vidéoconférences concerne le traitement de données à caractère personnel, dans lequel de principe de légalité consacré par l'article 22 de la Constitution joue également un rôle.

7 À cet égard, on peut renvoyer notamment aux avis suivants de l'Autorité de protection des données :

« 4. La vidéoconférence constitue, par définition, un traitement de données à caractère personnel dès lors que la voix, l'image, les pièces d'identité à fournir pour identifier la/les personne(s) concernée(s) le cas échéant, le contenu même de l'audience, audition ou comparaison, ... constituent ou incluent des données à caractère personnel ». (Autorité de protection des données, avis n° 119/2020 du 26 novembre 2020 sur un avant-projet de loi portant des dispositions diverses temporaires et structurelles en matière de justice dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 (CO-A-2020-139), <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/avis-n-119-2020.pdf>).

« 11. L'Autorité souligne que les traitements de données à caractère personnel envisagés par l'avant-projet s'inscrivent dans un contexte relativement sensible dans la mesure où il s'agit d'utiliser la technologie de la vidéoconférence notamment (1) dans le cadre d'enquêtes pénales, de sorte que des catégories particulières de données au sens des articles 9 (données relatives à la santé, comme par exemple des données relatives à l'expertise psychiatrique de la personne internée) et 10 (données à caractère personnel relatives aux infractions) du RGPD peuvent être traitées dans ce cadre, ou (2) dans des situations concernant des personnes se trouvant dans une situation vulnérable (des mineurs, des personnes internées, des personnes handicapées, etc). De plus, l'avant-projet permet l'enregistrement des audiences publiques, y compris celles ayant lieu par vidéoconférence. Dans ces conditions, les traitements de données à caractère personnel prévus par l'avant-projet sont susceptibles de donner lieu à une ingérence importante dans les droits et libertés des personnes concernées ». (Autorité de protection des données, avis n° 63/2023 du 9 mars 2023 sur un avant-projet de loi portant organisation des audiences par vidéoconférence dans le cadre des procédures judiciaires (CO-A-2023-004), <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/avis-n-63-2023.pdf>).

8 C.J.U.E., 30 mars 2023, C-34/21, Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer beim Hessischen Kultusministerium c. Minister des Hessischen Kultusministeriums, ECLI:EU:C:2023:270, points 31 et s.

9 Article XI.75/4, § 2, du Code de droit économique dans la version de la loi du 5 septembre 2022, fait entrer en vigueur par l'article 24, § 1, 1°, du projet. Voir à cet égard également Doc. parl., Chambre, 2021-22, n° 2727/001, p. 91.

10 Comp. avec l'avis C.E. 67.680/1/V du 6 août 2020 sur un projet d'arrêté royal 'établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets', observation 4.3.

11 L'article 13 du projet doit être lu conjointement avec les articles XI.64/3 et XI.64/4 du Code de droit économique.

12 Voir à cet égard également, plus loin, l'observation formulée au point 8.

13 Voir à cet égard Doc. parl., Chambre, 2017-18, n° 3069/001, 16 et suiv.

14 Voir en ce sens C.J.U.E., 17 décembre 2015, C-342/14, X-Steuerberatungsgesellschaft contre Finanzamt Hannover-Nord, ECLI:EU:C:2015:827 ; COMMISSION EUROPEENNE, « Handbook on

3 Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

4 Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 'betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie', Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1. en GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2.

5 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

6 Adv.RvS 72.624/3 van 28 februari 2023 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het kaderdecreet van 14 juli 2023 van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest 'over de handhaving van Vlaamse regelgeving', opmerkingen 17.4 en 17.5; adv.RvS 72.861/1-2 van 24 maart 2023 over een voorontwerp van wet 'houdende organisatie van zittingen per videoconferentie in het kader van gerechtelijke procedures', opmerking bij artikel 3. Vgl. eveneens adv.RvS 68.261/1-2 van 13 november 2020 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 20 december 2020 'houdende diverse tijdelijke en structurele bepalingen inzake justitie in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19', opmerking 1 bij de voorafgaande vormvereisten en opmerking 7.3: een regeling inzake de organisatie van videoconferenties heeft betrekking op de verwerking van persoonsgegevens waarbij ook het legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet een rol speelt.

7 In dit verband kan onder meer worden verwezen naar de volgende adviezen van de Gegevensbeschermingsautoriteit:

"4. De videoconferentie houdt per definitie een verwerking van persoonsgegevens in, aangezien de stem, het beeld, de identiteitsbewijzen die in voorkomend geval worden verstrekt om de betrokkene(n) te identificeren, de inhoud zelf van de terechtzitting, het verhoor of de verschijning,... persoonsgegevens behelzen of impliceren." (Gegevensbeschermingsautoriteit, advies nr. 119/2020 van 26 november 2020 over een voorontwerp van wet houdende diverse tijdelijke en structurele bepalingen inzake justitie in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (CO-A-2020-139), <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr-119-2020.pdf>).

"11. De Autoriteit onderstreept dat de verwerkingen van persoonsgegevens waarin het voorontwerp voorziet, worden verricht in een vrij gevoelige context daar het erom gaat de videoconferentietechnologie inzonderheid te gebruiken (1) in het kader van strafrechtelijke onderzoeken, zodat bijzondere categorieën van gegevens in de zin van de artikelen 9 (gegevens betreffende de gezondheid, bv. betreffende de psychiatrische expertise van de geïnterneerde persoon) en 10 (persoonsgegevens in verband met strafbare feiten) van de AVG in dit verband kunnen worden verwerkt, of (2) in situaties waarbij personen betrokken zijn die in een kwetsbare situatie verkeren (minderjarigen, geïnterneerden, personen met een handicap enzovoort). Bovendien maakt het voorontwerp de opname van de openbare zittingen, ook die per videoconferentie, mogelijk. Onder deze voorwaarden is het mogelijk dat de verwerkingen van persoonsgegevens waarin het voorontwerp voorziet, aanleiding geven tot grote inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen." (Gegevensbeschermingsautoriteit, advies nr. 63/2023 van 9 maart 2023 over een voorontwerp van wet houdende organisatie van zittingen per videoconferentie in het kader van gerechtelijke procedures (CO-A-2023-004), <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr-63-2023.pdf>).

8 HvJ 30 maart 2023, C-34/21, Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer beim Hessischen Kultusministerium t. Minister des Hessischen Kultusministeriums, ECLI:EU:C:2023:270, punt 31 e.v.

9 Artikel XI.75/4, § 2, van het Wetboek van economisch recht in de versie van de wet van 25 september 2022, zoals in werking gesteld bij artikel 24, § 1, 1°, van het ontwerp. Zie in dit verband ook Parl.St. Kamer 2021-22, nr. 2727/001, 91.

10 Vgl. adv.RvS 67.680/1/V van 6 augustus 2020 over een ontwerp van koninklijk besluit 'houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden', opmerking 4.3.

11 Artikel 13 van het ontwerp moet worden samen gelezen met de artikelen XI.64/3 en XI.64/4 van het Wetboek van economisch recht.

12 Zie in dit verband ook verder de opmerking sub 8.

13 Zie in dit verband Parl.St. Kamer 2017-18, nr. 3069/001, 16 e.v.

14 Zie in die zin HvJ 17 december 2015, C-342/14, X-Steuerberatungsgesellschaft t. Finanzamt Hannover-Nord, ECLI:EU:C:2015:827 ; EUROPESE COMMISSIE, "Handbook on the

the implementation of the Services Directive », 2022, (<https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/60e2d020-6c6f-11ed-9887-01aa75ed71a1/language-fr>), 65.

15 La loi précitée a transposé partiellement la directive (UE) 2018/958 du Parlement européen et du Conseil du 28 juin 2018 'relative à un contrôle de proportionnalité avant l'adoption d'une nouvelle réglementation de professions' en ce qui concerne les professions relevant de la compétence de l'autorité fédérale, à l'exception des dispositions réglementant une profession dans le cadre de la compétence fédérale de la politique de santé.

16 À savoir d'autres modifications que celles dont fait état le présent avis ou que celles visant à répondre aux observations formulées dans le présent avis.

17 Voir à cet égard Doc. parl., Chambre, 2017-18, n° 3069/001, 16 et suiv.

18 Après omission du mot « décroissant », la disposition serait simplement libellée comme suit : « [...] sont appelés à cette fonction par le président de la commission de discipline par ordre de leur élection ». Le segment de phrase « par ordre décroissant de leur élection » pourrait être source d'ambiguïté et d'insécurité juridique.

19 OCTOBRE 2023. — Arrêté royal relatif à l'exécution de la seconde phase de la réforme de la profession de mandataire en brevets

PHILIPPE, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la Constitution, l'article 108 ;

Vu la loi du 8 juillet 2018 portant des dispositions en vue de la protection du titre de mandataire en brevets, l'article 46 ;

Vu la loi du 25 septembre 2022 portant insertion dans le livre XI du Code de droit économique et dans le Code judiciaire de diverses dispositions en matière de propriété intellectuelle, l'article 41, alinéa 2 ;

Vu le Code de droit économique, les articles XI.64/3 et XI.64/4, insérés par la loi du 8 juillet 2018, XI.65, alinéa 2, inséré par la loi du 19 avril 2014, XI.65/1, inséré par la loi du 19 avril 2014 et renuméroté par la loi du 8 juillet 2018, XI.75/4, § 2, inséré par la loi du 25 septembre 2022, XI.75/8, § 1er, alinéa 4, et § 2, alinéa 3, inséré par la loi du 8 juillet 2018 et modifié par la loi du 25 septembre 2022, XI.75/9/1, § 2, inséré par la loi du 25 septembre 2022, et XI.75/11, § 2, alinéa 2, inséré par la loi du 8 juillet 2018 ;

Vu l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets, l'article 62 ;

Vu l'arrêté royal du 30 septembre 2020 établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets ;

Vu l'avis 65/2023 de l'Autorité de protection de données, donné le 24 mars 2023 ;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 10 juillet 2023 ;

Vu l'avis 74.398/1 du Conseil d'État, donné le 27 septembre 2023, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973 ;

Considérant que l'article 14 contient des dispositions transitoires pour les mandataires en brevets déjà enregistrés auprès de l'Office de la Propriété intellectuelle sur la base de l'article XI.62, § 5, du Code de droit économique ; que l'article 14, § 2, 1°, s'applique aux mandataires en brevets enregistrés qui se trouvaient déjà sur le territoire belge pour y exercer la profession de mandataire en brevets de manière temporaire ou occasionnelle ; que l'article 14, § 2, 3°, s'applique par contre aux mandataires en brevets enregistrés qui exerçaient la profession à distance et n'étaient donc pas présents sur le territoire belge mais qui, après la date d'entrée en vigueur de l'article, se déplacent vers le territoire belge pour y exercer la profession de manière temporaire ou occasionnelle ;

Sur la proposition du Ministre de l'Economie,

Nous avons arrêté et arrêtons :

CHAPITRE 1er. — *Modifications à l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets*

Article 1er. Le présent chapitre transpose partiellement la directive 2005/36/CE du Parlement européen et du Conseil du 7 septembre 2005 relative à la reconnaissance des qualifications professionnelles.

implementation of the Services Directive", 2022, (<https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/60e2d020-6c6f-11ed-9887-01aa75ed71a1/language-nl>), 65.

15 De voornoemde wet heeft richtlijn (EU) 2018/958 van het Europees Parlement en de Raad van 28 juni 2018 'betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuwe reglementering van beroepen' gedeeltelijk omgezet voor de beroepen waarvoor de federale overheid bevoegd is, met uitzondering van de bepalingen tot reglementering van een beroep in het kader van de federale bevoegdheid voor het gezondheidsbeleid.

16 Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in het advies melding zal worden gemaakt of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in het advies zal worden opgemerkt.

17 Zie in dit verband Parl.St. Kamer 2017-18, nr. 3069/001, 16 e.v.

18 Bij weglating van het woord "dalende" zou er eenvoudigweg staan: "(...) tot deze functie opgeroepen in volgorde van hun verkiezing"). De zinsnede "in dalende volgorde van hun verkiezing" zou aanleiding kunnen geven tot onduidelijkheid en rechtsonzekerheid.

19 OKTOBER 2023. — Koninklijk besluit betreffende de uitvoering van de tweede fase van de hervorming van het beroep van octrooigemachtigde

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de Grondwet, artikel 108;

Gelet op de wet van 8 juli 2018 houdende bepalingen ter bescherming van de titel van octrooigemachtigde, artikel 46;

Gelet op de wet van 25 september 2022 houdende invoeging in boek XI van het Wetboek van economisch recht en in het Gerechtelijk Wetboek van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom, artikel 41, tweede lid;

Gelet op het Wetboek van economisch recht, de artikelen XI.64/3 en XI.64/4, ingevoegd bij de wet van 8 juli 2018, XI.65, tweede lid, ingevoegd bij de wet van 19 april 2014, XI.65/1, ingevoegd bij de wet van 19 april 2014 en vernummerd bij de wet van 8 juli 2018, XI.75/4, § 2, ingevoegd bij de wet van 25 september 2022, XI.75/8, § 1, vierde lid, en § 2, derde lid, ingevoegd bij de wet van 8 juli 2018 en gewijzigd bij de wet van 25 september 2022, XI.75/9/1, § 2, ingevoegd bij de wet van 25 september 2022, en XI.75/11, § 2, tweede lid, ingevoegd bij de wet van 8 juli 2018;

Gelet op het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien, artikel 62;

Gelet op het koninklijk besluit van 30 september 2020 houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden;

Gelet op het advies 65/2023 van de Gegevensbeschermingsautoriteit, gegeven op 24 maart 2023;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 10 juli 2023;

Gelet op advies 74.398/1 van de Raad van State, gegeven op 27 september 2023, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat artikel 14 overgangsbepalingen bevat voor de octrooigemachtigden die reeds bij de Dienst voor de Intellectuele Eigendom geregistreerd zijn op basis van artikel XI.62, § 5, van het Wetboek van economisch recht; dat artikel 14, § 2, 1°, van toepassing is op de geregistreerde octrooigemachtigden die zich reeds op het Belgisch grondgebied bevonden om er tijdelijk of incidenteel het beroep van octrooigemachtigde uit te oefenen; dat artikel 14, § 2, 3°, daarentegen van toepassing is op de geregistreerde octrooigemachtigden die het beroep vanop afstand uitoefenden en zich dus niet op Belgisch grondgebied bevonden, maar die zich na de datum van inwerkingtreding van het artikel naar het Belgisch grondgebied begeven om er tijdelijk of incidenteel het beroep uit te oefenen;

Op de voordracht van de Minister van Economie,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

HOOFDSTUK 1. — *Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien*

Artikel 1. Dit hoofdstuk voorziet in de gedeeltelijke omzetting van richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.

Art. 2. L'article 10 de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets est remplacé par ce qui suit :

« Art. 10. Le registre des mandataires agréés mentionne pour chaque personne inscrite :

- 1° son code d'identification ;
- 2° son nom et son prénom ;
- 3° la date de la décision ministérielle d'inscription au registre ;
- 4° la date de son inscription au registre ;
- 5° le cas échéant, la suspension temporaire de son affiliation à l'Institut ;
- 6° dans la mesure où ces informations ont été communiquées par la personne inscrite, l'/les entreprise(s) où elle exerce ses activités ;
- 7° son/ses adresse(s) géographique(s) ;
- 8° dans la mesure où ces informations ont été communiquées par la personne inscrite, son/ses adresse(s) électronique(s) ;
- 9° le cas échéant, d'autres informations communiquées par la personne inscrite ;
- 10° le cas échéant, des données de l'Office dans le cadre de la gestion du registre.

Seules les mentions visées à l'alinéa 1er, 1°, 2°, et 4° à 8°, sont soumises à l'inspection publique, étant entendu que :

1° à la requête de l'Office, la personne inscrite identifie parmi les mentions visées à l'alinéa 1er, 6° à 8°, uniquement une série, ou un nombre limité de séries, de données concernées comme soumises à l'inspection publique ;

2° de la mention visée à l'alinéa 1er, 7°, seuls le code postal, le lieu et le pays sont soumis à l'inspection publique. ».

Art. 3. Dans l'article 11 du même arrêté, l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit :

« Afin d'établir le tableau des membres de l'Institut, l'Office met à disposition de l'Institut, au moins chaque mois, la version la plus récente du registre des mandataires agréés, limitée aux mentions visées à l'article 10, alinéa 1er, 1° à 8°. L'Office peut limiter le nombre de séries de données concernées relatives aux mentions visées à l'article 10, alinéa 1er, 6° à 8, qui sont mises à la disposition de l'Institut.

À l'exception de la mention visée à l'article 10, alinéa 1er, 5°, le registre des mandataires agréés constitue la source authentique des mentions de l'article 10, alinéa 1er, 1° à 8°. ».

Art. 4. Dans l'article 12, alinéa 1er, du même arrêté, les mots « nom, prénom(s) et de son adresse complète » sont remplacés par les mots « données relatives aux mentions de l'article 10, alinéa 1er, 2°, et 6° à 8° ».

Art. 5. Dans l'article 13 du même arrêté, les mots « les pages " Propriété Intellectuelle " du » sont remplacés par le mot « le ».

Art. 6. L'article 39 du même arrêté est abrogé.

Art. 7. Dans le même arrêté, il est inséré un article 43/1 rédigé comme suit :

« Art. 43/1. Outre les recettes visées à l'article XI.75/9/1, § 1er, alinéa 1er, du Code de droit économique, les recettes de l'Institut se composent :

1° des contributions des membres de l'Institut aux coûts de souscription des contrats d'assurance tels que visés à l'article 46/1, alinéa 1er ;

2° des contributions des membres de l'Institut et des tiers dans le cadre des activités de l'Institut. ».

Art. 8. Dans le même arrêté, il est inséré un article 43/2 rédigé comme suit :

« Art. 43/2. § 1er. Les comptes de l'Institut sont établis selon un plan comptable approprié, adapté aux besoins de l'activité de l'Institut. Ce plan comptable doit être conforme dans sa présentation et sa numérotation au plan comptable de l'annexe 7 de l'arrêté royal du 29 avril 2019 portant exécution du Code des sociétés et des associations.

Art. 2. Artikel 10 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien wordt vervangen als volgt:

“Art. 10. Het register van erkende gemachtigden vermeldt voor elke ingeschreven persoon:

- 1° zijn identificatiecode;
- 2° zijn naam en voornaam;
- 3° de datum van de ministeriële beslissing tot inschrijving in het register;
- 4° de datum van zijn inschrijving in het register;
- 5° in voorkomend geval, de tijdelijke opschorting van zijn lidmaatschap van het Instituut;
- 6° voor zover die informatie is meegedeeld door de ingeschreven persoon, de onderneming(en) waar hij werkzaam is;
- 7° zijn geografische adres(sen);
- 8° voor zover die informatie is meegedeeld door de ingeschreven persoon, zijn elektronische adres(sen);
- 9° in voorkomend geval, overige gegevens meegedeeld door de ingeschreven persoon;
- 10° in voorkomend geval, gegevens van de Dienst binnen het kader van het beheer van het register.

Slechts de vermeldingen bedoeld in het eerste lid, 1°, 2°, en 4° tot 8°, zijn onderworpen aan de inzage ten behoeve van het publiek, met dien verstande dat:

1° op verzoek van de Dienst, de ingeschreven persoon van de vermeldingen in het eerste lid, 6° tot 8°, slechts één of een beperkt aantal sets van de betrokken gegevens aanmerkt als onderworpen aan de inzage ten behoeve van het publiek;

2° van de vermelding bedoeld in het eerste lid, 7°, slechts de postcode, de plaats en het land onderworpen zijn aan de inzage ten behoeve van het publiek.”.

Art. 3. In artikel 11 van hetzelfde besluit wordt het tweede lid vervangen als volgt:

“Ten behoeve van het opstellen van de ledenlijst van het Instituut stelt de Dienst aan het Instituut minstens elke maand de meest recente versie van het register van erkende gemachtigden ter beschikking, beperkt tot de vermeldingen bedoeld in artikel 10, eerste lid, 1° tot 8°. Van de vermeldingen bedoeld in artikel 10, eerste lid, 6° tot 8° kan de Dienst het aantal sets van de betrokken gegevens dat ter beschikking wordt gesteld aan het Instituut beperken.

Met uitzondering van de vermelding bedoeld in artikel 10, eerste lid, 5°, vormt het register van erkende gemachtigden van de vermeldingen in artikel 10, eerste lid, 1° tot 8°, de authentieke bron.”.

Art. 4. In artikel 12, eerste lid, van hetzelfde besluit worden de woorden “naam, voorna(a)m(en) en volledig adres” vervangen door de woorden “gegevens die betrekking hebben op de vermeldingen van artikel 10, eerste lid, 2°, en 6° tot 8°”.

Art. 5. In artikel 13 van hetzelfde besluit worden de woorden “de pagina's “Intellectuele Eigendom” van” opgeheven.

Art. 6. Artikel 39 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Art. 7. In hetzelfde besluit wordt een artikel 43/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 43/1. Naast de inkomsten bedoeld in artikel XI.75/9/1, § 1, eerste lid, van het Wetboek van economisch recht, bestaan de inkomsten van het Instituut uit:

1° bijdragen van leden van het Instituut in de kosten voor het onderschrijven van verzekeringsovereenkomsten zoals bedoeld in artikel 46/1, eerste lid;

2° bijdragen van leden van het Instituut en van derden in het kader van activiteiten van het Instituut.”.

Art. 8. In hetzelfde besluit wordt een artikel 43/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 43/2. § 1. De rekeningen van het Instituut worden opgemaakt volgens een voor het Instituut passend rekeningstelsel ingericht naar de eisen van de bedrijfsuitoefening van het Instituut. Dit rekeningstelsel moet worden ingericht en genummerd overeenkomstig de indeling van het rekeningstelsel van bijlage 7 bij het koninklijk besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Le libellé des comptes prévus au plan comptable peut être adapté aux caractéristiques propres de l'activité de l'Institut, du patrimoine et des produits et charges de l'Institut. Les comptes prévus au plan comptable qui sont sans objet pour l'Institut ne doivent pas figurer dans son plan comptable.

§ 2. La comptabilité est tenue selon un système de livres et de comptes et conformément aux règles usuelles de la comptabilité en partie double.

Les comptes sont rédigés selon le schéma des comptes annuels abrégés mentionné à l'arrêté royal du 29 avril 2019 précité. En ce qui concerne les principes généraux, les règles d'évaluation et le contenu des rubriques des comptes, il est fait référence aux règles applicables aux associations, visées à l'arrêté royal du 29 avril 2019 précité. ».

Art. 9. Dans le même arrêté, l'intitulé de la section 1re du chapitre 7 est remplacé par ce qui suit :

« Section 1re. – Dispositions générales ».

Art. 10. Dans le même arrêté, il est inséré un article 46/1 rédigé comme suit :

« Art. 46/1. L'Institut peut souscrire un contrat d'assurance collectif pour ses membres visés à l'article XI.75/5, § 1er, alinéa 1er, du Code de droit économique ou peut souscrire un contrat d'assurance pour ses membres qui restent en défaut d'établir qu'ils sont couverts par un contrat d'assurance conforme aux dispositions du présent chapitre.

L'Institut répercute le coût de la souscription de chacun de ces contrats auprès de ces membres. ».

Art. 11. Dans l'article 49 du même arrêté, les modifications suivantes sont apportées :

1° l'alinéa 1er est complété par la phrase suivante :

« Lorsque le contrat d'assurance fixe une limite annuelle, la couverture minimale ne peut être inférieure à 3.000.000 euros par an, tous sinistres confondus. » ;

2° dans l'alinéa 2, les mots « 2.500 euros » sont remplacés par les mots « 5.000 euros ».

Art. 12. Dans l'article 50, alinéa 2, du même arrêté, les mots « cinq ans » sont remplacés par les mots « trente-six mois ».

Art. 13. Dans l'article 53, § 2, du même arrêté, l'alinéa 1er est abrogé.

Art. 14. L'article 57 du même arrêté est remplacé par ce qui suit :

« Art. 57. § 1er. Sous réserve des dispositions des paragraphes 2 et 3, les mandataires en brevets qui, la veille de la date d'entrée en vigueur du présent article, remplissaient les conditions de l'article XI.62, § 5, du Code de droit économique et qui étaient enregistrés auprès de l'Office, conservent l'avantage de leur enregistrement auprès de l'Office.

§ 2. Les articles XI.64/3 et XI.64/4 du Code de droit économique s'appliquent aux mandataires en brevets visés au paragraphe 1er à partir du moment où l'un des cas suivants survient :

1° le mandataire en brevets se trouve, à la date d'entrée en vigueur du présent article, sur le territoire de la Belgique pour y exercer de manière temporaire ou occasionnelle la profession de mandataire en brevets ;

2° le mandataire en brevets est, à la date d'entrée en vigueur du présent article, établi légalement uniquement dans un État membre où la profession de mandataire en brevets n'est pas réglementée ;

3° le mandataire en brevets se déplace, après la date d'entrée en vigueur de cet article, vers le territoire de la Belgique pour y exercer de manière temporaire ou occasionnelle la profession de mandataire en brevets ;

4° il se produit, après la date d'entrée en vigueur du présent article, un changement matériel relatif à la situation établie par les documents fournis à l'Office, dans le cadre des conditions à remplir fixées à l'article XI.62, § 5, du Code de droit économique.

Les mandataires en brevets visés à l'alinéa 1er, 1° et 2°, remplissent les conditions des articles XI.64/3 ou XI.64/4 du Code de droit économique dans un délai de neuf mois à compter de la date d'entrée en vigueur du présent article.

De omschrijving van de rekeningen van het rekeningenstelsel mag worden aangepast aan de bijzondere aard van de bedrijfsuitoefening van het Instituut, van het vermogen en van de opbrengsten en kosten van het Instituut. De rekeningen van het rekeningenstelsel die niet dienstig zijn voor het Instituut, moeten niet in zijn rekeningenstelsel voorkomen.

§ 2. De boekhouding wordt door middel van een stelsel van boeken en rekeningen gevoerd met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden.

De rekeningen worden opgemaakt volgens het schema van de jaarrekening in verkorte vorm zoals vermeld in het voornoemde koninklijk besluit van 29 april 2019. Wat betreft de algemene principes, de waarderingsregels en de inhoud van de rubrieken van de rekeningen wordt verwezen naar de regels die van toepassing zijn op de verenigingen, bedoeld in het voornoemde koninklijk besluit van 29 april 2019."

Art. 9. In hetzelfde besluit wordt het opschrift van afdeling 1 van hoofdstuk 7 vervangen als volgt:

"Afdeling 1. – Algemene bepalingen".

Art. 10. In hetzelfde besluit wordt een artikel 46/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 46/1. Het Instituut kan voor zijn leden bedoeld in artikel XI.75/5, § 1, eerste lid, van het Wetboek van economisch recht een collectieve verzekeringsovereenkomst onderschrijven of kan een verzekeringsovereenkomst onderschrijven voor zijn leden die in gebreke blijven aan te tonen dat zij gedekt zijn door een verzekeringsovereenkomst overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk.

Het Instituut rekent de kost voor het onderschrijven van elk van deze overeenkomsten door aan die leden."

Art. 11. In artikel 49 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de volgende zin:

"Als de verzekeringsovereenkomst een jaarlijkse limiet vastlegt, mag de minimale dekking niet lager zijn dan 3.000.000 euro per jaar, alle schadegevallen gecombineerd.";

2° in het tweede lid worden de woorden "2.500 euro" vervangen door de woorden "5.000 euro".

Art. 12. In artikel 50, tweede lid, van hetzelfde besluit worden de woorden "vijf jaar" vervangen door de woorden "zesendertig maanden".

Art. 13. In artikel 53, § 2, van hetzelfde besluit wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 14. Artikel 57 van hetzelfde besluit wordt vervangen als volgt:

"Art. 57. § 1. Onder voorbehoud van de bepalingen van de paragrafen 2 en 3, behouden de octrooigemachtigden die op de dag vóór de datum van inwerkingtreding van dit artikel voldeden aan de voorwaarden van artikel XI.62, § 5, van het Wetboek van economisch recht en bij de Dienst geregistreerd waren, het voordeel van hun registratie bij de Dienst.

§ 2. De artikelen XI.64/3 en XI.64/4 van het Wetboek van economisch recht zijn van toepassing op de octrooigemachtigden bedoeld in paragraaf 1 eens een van de volgende gevallen zich voordoet:

1° de octrooigemachtigde bevindt zich op de datum van inwerkingtreding van dit artikel op het Belgisch grondgebied om er tijdelijk of incidenteel het beroep van octrooigemachtigde uit te oefenen;

2° de octrooigemachtigde is op de datum van inwerkingtreding van dit artikel slechts op wettige wijze gevestigd in een lidstaat waar het beroep van octrooigemachtigde niet is gereguleerd;

3° de octrooigemachtigde begeeft zich na de datum van inwerkingtreding van dit artikel naar het Belgisch grondgebied om er tijdelijk of incidenteel het beroep van octrooigemachtigde uit te oefenen;

4° er doet zich na de datum van inwerkingtreding van dit artikel een wezenlijke verandering voor in de situatie die is gestaafd door de documenten die bij de Dienst zijn ingediend binnen het kader van het voldoen aan de voorwaarden van artikel XI.62, § 5, van het Wetboek van economisch recht.

De octrooigemachtigden bedoeld in het eerste lid, 1° en 2°, voldoen binnen een termijn van negen maanden vanaf de datum van inwerkingtreding van dit artikel aan de voorwaarden van de artikelen XI.64/3 of XI.64/4 van het Wetboek van economisch recht.

§ 3. A l'expiration du délai visé au paragraphe 2, alinéa 2, les mandataires en brevets visés au paragraphe 2, alinéa 1er, 1° et 2°, qui ne remplissent pas les conditions visées aux articles XI.64/3 ou XI.64/4 du Code de droit économique ne peuvent plus intervenir au même titre qu'un mandataire agréé auprès de l'Office.

Dans les trois mois à compter de la date d'entrée en vigueur du présent article, l'Office informe les mandataires en brevets enregistrés auprès de l'Office des dispositions du présent article. ».

Art. 15. L'article 60 du même arrêté est complété par un alinéa rédigé comme suit :

« Sous réserve de l'article 53, § 2, les membres de l'Institut qui sont inscrits au tableau des membres de l'Institut à la date d'entrée en vigueur du présent article fournissent à l'Institut l'attestation visée à l'article 53, § 1er, dans un délai de neuf mois à compter de l'entrée en vigueur du présent article. ».

CHAPITRE 2. — Modifications à l'arrêté royal du 30 septembre 2020 établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets

Art. 16. Dans l'arrêté royal du 30 septembre 2020 établissant le règlement de discipline applicable aux mandataires en brevets, il est inséré un article 5/1 rédigé comme suit :

« Art. 5/1. Sauf lorsqu'il s'agit d'une procédure devant la commission de discipline, le membre de l'Institut notifie sans délai au conseil toute procédure judiciaire, administrative ou disciplinaire dont il fait l'objet et qui porte sur l'exercice des professions de mandataire en matière de propriété intellectuelle.

Le membre porte à la connaissance du conseil la décision qui a été prise et n'est plus susceptible de recours. ».

Art. 17. Dans l'article 7, § 1er, alinéa 3, 1°, du même arrêté, les mots « le commissaire du gouvernement » sont remplacés par les mots « le commissaire du gouvernement visé à l'article XI.75/10 du Code de droit économique ».

Art. 18. Dans l'article 16, § 1er, alinéa 1er, du même arrêté, les mots « par ordre décroissant des voix obtenues ou, en cas d'égalité des voix, par ordre décroissant de l'ancienneté de l'inscription au tableau des membres de l'Institut » sont remplacés par les mots « par ordre de leur élection ».

Art. 19. À l'article 17 du même arrêté, les modifications suivantes sont apportées :

1° dans l'alinéa 1er, les mots « de décès ou de démission d'un membre de la commission de discipline » sont remplacés par les mots « de décès, de démission ou d'impossibilité d'un membre de la commission de discipline de poursuivre l'exercice du mandat » ;

2° dans l'alinéa 2, les mots « de décès ou de démission » sont remplacés par les mots « de décès, de démission ou d'impossibilité de poursuivre l'exercice du mandat ».

Art. 20. L'article 22, § 1er, du même arrêté, est complété par un 6° rédigé comme suit :

« 6° une preuve de paiement de cinquante euros à l'Institut pour le dépôt de la plainte est jointe. ».

Art. 21. L'article 28, § 2, du même arrêté est complété par un alinéa rédigé comme suit :

« Lorsqu'elle prend la décision visée au paragraphe 1er, 2°, la commission de discipline peut, compte tenu de circonstances graves, par décision spéciale, décider que le membre concerné rembourse tout ou partie des frais nécessaires exposés par l'Institut dans le cadre de la procédure disciplinaire. ».

CHAPITRE 3. — Dispositions finales

Art. 22. § 1er. Entrent en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'un délai de dix jours prenant cours le jour après la publication du présent arrêté au *Moniteur belge* :

1° les articles 12, 13, 16, 17, 19 à 20, 23, 2°, et 33 de la loi du 25 septembre 2022 portant insertion dans le livre XI du Code de droit économique et dans le Code judiciaire de diverses dispositions en matière de propriété intellectuelle ;

2° les articles 1er à 8, et 16 à 23 du présent arrêté.

§ 3. De octrooigemachtigden bedoeld in paragraaf 2, eerste lid, 1° en 2°, die niet voldoen aan de voorwaarden bedoeld in de artikelen XI.64/3 of XI.64/4 van het Wetboek van economisch recht binnen de termijn bepaald in paragraaf 2, tweede lid, kunnen vanaf het aflopen van deze termijn niet langer in dezelfde hoedanigheid als een erkende gemachtigde optreden voor de Dienst.

Binnen drie maanden vanaf de datum van inwerkingtreding van dit artikel informeert de Dienst de octrooigemachtigden die bij de Dienst geregistreerd zijn over de bepalingen van dit artikel.”.

Art. 15. Artikel 60 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Onder voorbehoud van artikel 53, § 2, bezorgen de leden van het Instituut die op de datum van inwerkingtreding van dit artikel in de ledenlijst van het Instituut zijn ingeschreven, aan het Instituut het attest bedoeld in artikel 53, § 1, binnen een termijn van negen maanden vanaf de inwerkingtreding van dit artikel.”.

HOOFDSTUK 2. — Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 30 september 2020 houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden

Art. 16. In het koninklijk besluit van 30 september 2020 houdende het tuchtreglement van toepassing op de octrooigemachtigden wordt een artikel 5/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 5/1. Behalve indien het een procedure voor de tuchtcommissie betreft, geeft het lid van het Instituut de raad onverwijld kennis van elke gerechtelijke, bestuurlijke of tuchtprocedure die tegen hem loopt en betrekking heeft op de uitoefening van beroepen van gemachtigde inzake intellectuele eigendom.

Het lid brengt de beslissing die genomen werd en die niet langer vatbaar is voor beroep ter kennis van de raad.”.

Art. 17. In artikel 7, § 1, derde lid, 1°, van hetzelfde besluit worden de woorden “de regeringscommissaris” vervangen door de woorden “de regeringscommissaris bedoeld in artikel XI.75/10 van het Wetboek van economisch recht”.

Art. 18. In artikel 16, § 1, eerste lid, van hetzelfde besluit worden de woorden “in dalende volgorde van de verkregen stemmen of, bij gelijkheid van stemmen, in dalende volgorde van anciënniteit van inschrijving in de ledenlijst van het Instituut” vervangen door de woorden “in volgorde van hun verkiezing”.

Art. 19. In artikel 17 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “overlijden of ontslag van een lid van de tuchtcommissie” vervangen door de woorden “overlijden, ontslag of onmogelijkheid van een lid van de tuchtcommissie om het mandaat voort uit te oefenen”;

2° in het tweede lid worden de woorden “overlijden of ontslag” vervangen door de woorden “overlijden, ontslag of onmogelijkheid om het mandaat voort uit te oefenen”.

Art. 20. Artikel 22, § 1, van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een bepaling onder 6°, luidende:

“6° een bewijs van betaling van vijftig euro aan het Instituut ten behoeve van de indiening van de klacht is bijgevoegd.”.

Art. 21. Artikel 28, § 2, van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Bij het nemen van een beslissing zoals bedoeld in paragraaf 1, 2°, kan de tuchtcommissie, rekening houdend met gewichtige omstandigheden, bij bijzondere beslissing oordelen dat het betrokken lid geheel of gedeeltelijk de noodzakelijke kosten vergoedt die het Instituut binnen het kader van de tuchtprocedure heeft gemaakt.”.

HOOFDSTUK 3. — Slotbepalingen

Art. 22. § 1. Op de eerste dag van de maand na afloop van een termijn van tien dagen te rekenen van de dag volgend op de bekendmaking van dit besluit in het *Belgisch Staatsblad* treden in werking:

1° de artikelen 12, 13, 16, 17, 19 tot 20, 23, 2°, en 33 van de wet van 25 september 2022 houdende invoeging in boek XI van het Wetboek van economisch recht en in het Gerechtelijk Wetboek van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom;

2° de artikelen 1 tot 8, en 16 tot 23 van dit besluit.

§ 2. Entrent en vigueur le premier jour du quatrième mois qui suit l'expiration d'un délai de dix jours prenant cours le jour après la publication du présent arrêté au *Moniteur belge* :

1° les articles 4, 6, 9 à 12, 33 et 34, 36 à 38 et 41 de la loi du 8 juillet 2018 portant des dispositions en vue de la protection du titre de mandataire en brevets ;

2° les articles XI.75/5, § 1er, alinéa 2, et § 3, 3°, XI.75/6, § 3, alinéa 2, XI.75/7, § 2, alinéa 1er, 5°, et XI.75/11, § 2, du Code de droit économique, insérés par la loi du 8 juillet 2018 ;

3° les articles 1er, 9°, 6 à 8, 40, § 1er, alinéa 3, 41, 46 à 53, 57 et 60 de l'arrêté royal du 30 septembre 2020 relatif à la représentation en matière de brevets ;

4° les articles 9 à 15 du présent arrêté.

Art. 23. Le ministre qui a l'Economie dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, 19 octobre 2023.

PHILIPPE

Par le Roi :

Le Ministre de l'Economie,
P.-Y. DERMAGNE

§ 2. Op de eerste dag van de vierde maand na afloop van een termijn van tien dagen te rekenen van de dag volgend op de bekendmaking van dit besluit in het *Belgisch Staatsblad* treden in werking:

1° de artikelen 4, 6, 9 tot 12, 33 en 34, 36 tot 38 en 41 van de wet van 8 juli 2018 houdende bepalingen ter bescherming van de titel van octrooigemachtigde;

2° de artikelen XI.75/5, § 1, tweede lid, en § 3, 3°, XI.75/6, § 3, tweede lid, XI.75/7, § 2, eerste lid, 5°, en XI.75/11, § 2, van het Wetboek van economisch recht, zoals ingevoegd bij de wet van 8 juli 2018;

3° de artikelen 1, 9°, 6 tot 8, 40, § 1, derde lid, 41, 46 tot 53, 57 en 60 van het koninklijk besluit van 30 september 2020 betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien;

4° de artikelen 9 tot 15 van dit besluit.

Art. 23. De minister bevoegd voor Economie is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 19 oktober 2023.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Economie,
P.-Y. DERMAGNE

MINISTERE DE LA DEFENSE

[C - 2023/47496]

25 OCTOBRE 2023. — Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 11 septembre 1987 portant création d'une médaille commémorative des opérations humanitaires armées

PHILIPPE, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Vu l'article 114 de la Constitution;

Vu l'arrêté royal du 11 septembre 1987 portant création d'une Médaille commémorative des opérations humanitaires armées;

Vu la demande d'avis dans un délai de 30 jours prorogé de 15 jours, adressée au Conseil d'État le 20 juillet 2023, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973;

Considérant l'absence de communication de l'avis dans ce délai;

Vu l'article 84, § 4, alinéa 2, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973;

Sur la proposition du ministre de la Défense,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. Dans l'article 2 de l'arrêté royal du 11 septembre 1987 portant création d'une Médaille commémorative des opérations humanitaires armées, modifié en dernier lieu par l'arrêté royal du 18 mars 2004, les modifications suivantes sont apportées:

a) le 7/1° est inséré, rédigé comme suit:

"7/1° les opérations OPS SUD exécutées du 1 août 1965 au 31 décembre 1966 dans l'est du Congo;"

b) au 14°, les mots "sur le continent africain en 1991" sont remplacés par les mots "hors du territoire national à partir de 1991".

Art. 2. Le Ministre qui a la Défense dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 25 octobre 2023.

PHILIPPE

Par le Roi :

La Ministre de la Défense,
L. DEDONDER

MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING

[C - 2023/47496]

25 OKTOBER 2023. — Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 september 1987 instellende een herinneringsmedaille voor gewapende humanitaire operaties

FILIP, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op artikel 114 van de Grondwet;

Gelet op het koninklijk besluit van 11 september 1987 instellende een Herinneringsmedaille voor gewapende humanitaire operaties;

Gelet op de adviesaanvraag binnen 30 dagen verlengd met 15 dagen, die op 20 juli 2023 bij de Raad van State is ingediend, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat het advies niet is meegedeeld binnen die termijn;

Gelet op artikel 84, § 4, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op de voordracht van de minister van Defensie,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. In artikel 2 van het koninklijk besluit van 11 september 1987 instellende een Herinneringsmedaille voor gewapende humanitaire operaties, laatstelijk gewijzigd bij het koninklijk besluit van 18 maart 2004, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de bepaling onder 7/1° wordt ingevoegd, luidende:

"7/1° de operaties OPS SUD, uitgevoerd in het oosten van Congo van 1 augustus 1965 tot 31 december 1966;"

b) in de bepaling onder 14° worden de woorden "in 1991 op het Afrikaanse vasteland" vervangen door de woorden "vanaf 1991 buiten het nationale grondgebied".

Art. 2. De Minister bevoegd voor Defensie is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 25 oktober 2023.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Defensie,
L. DEDONDER